

**T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİ VEREN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN
BELİRLENMESİ**

**Tezi Hazırlayan
Fatih YERLİKAYA**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Şefika Dilek GÜVEN**

**Hemşirelik Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Temmuz 2017
NEVŞEHİR**

**T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİ VEREN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN
BELİRLENMESİ**

**Tezi Hazırlayan
Fatih YERLİKAYA**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Şefika Dilek GÜVEN**

**Hemşirelik Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Temmuz 2017
NEVŞEHİR**

Yrd.Doç.Dr.Ş.Dilek GÜVEN danışmanlığında **Fatih YERLİKAYA** tarafından hazırlanan “**Hemşirelik Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının İletişim Becerilerinin Belirlenmesi**” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

05/07/ 2017

Jüri

Başkan : Prof.Dr.Nimet KARATAŞ
Üye : Yrd.Doç. Dr. Ş.Dilek GÜVEN
Üye : Doç. Dr. Ayla ÜNSAL

İMZA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **27/07/2017** tarih ve **36-246** sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

27/07/2017

Prof.Dr. Şahlan ÖZTÜRK
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİM SAYFASI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yer alan bütün bilgilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu ve bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Fatih YERLİKAYA

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimim ve tez çalışmam süresince tüm bilgilerimi benimle paylaşmaktan kaçınmayan ve tezimde büyük emeği olan değerli hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Şefika Dilek GÜVEN'e

Maddi ve manevi olarak her zaman desteklerini hissettiren değerli AİLEME,

Araştırmanın verilerinin toplanmasında anket çalışmasına katılarak destek veren Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu öğrencilerine ve öğretim elemanlarına teşekkür ederim.

Fatih YERLİKAYA

HEMŞİRELİK EĞİTİMİ VEREN ÖĞRETİM ELEMANLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Fatih YERLİKAYA

**NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜŐÜ**

Temmuz 2017

ÖZET

Bu çalışma, hemşirelik eğitimi veren öğretim elemanlarının iletişim becerilerini öğretim elemanı ve öğrenci gözüyle değerlendirerek belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde ders veren öğretim elemanları ve öğrenim gören öğrencilerle, 26 Aralık 2016- 06 Ocak 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Veriler anket formu ve Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören toplam 466 öğrenci ve eğitim veren 35 öğretim elemanı oluőturmuőtur. Evrenden örneklem seçimi yapılmayıp araştırmaya katılmayı kabul eden 326 öğrenci ve 35 öğretim elemanı araştırmaya dahil edildi. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız iki örnek t testi ve ANOVA ile değerlendirilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden gerekli izin, araştırmaya katılan öğrenci ve öğretim elemanlarından yazılı onam alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasında fark olduğu ve öğretim elemanlarının kendi iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin öğrencilerin görüşlerine göre daha yeterli düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin öğrencilere göre de daha yeterli düzeye gelebilmesi için öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik gerekli düzenlemelerin ya da faaliyetlerin yapılması önerilmiőtir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, Eğitim, İletişim Becerisi
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Şefika Dilek GÜVEN
Sayfa Adeti: 60

DETERMINATION OF COMMUNICATION SKILLS OF NURSING EDUCATION INSTRUCTORS

(M. Sc. Thesis)

Fatih YERLİKAYA

**NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCE**

July 2017

ABSTRACT

This study was conducted in order to determine the communication skills of the instructors who teach nursing education by evaluating the teaching staff and students. This research was conducted to lecturers and students of Nursing Department of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Semra and Vefa Küçük Health School during the fall semester of the 2016-2017 academic year between 26 December 2016 and 06 January 2017. The data were collected with the survey form and the Teacher Communication Skills Scale. The universe of the research was composed of 466 students and 35 teaching staff in the fall semester of 2016-2017 academic year in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Semra and Vefa Küçük Health School Nursing Department. 326 students and 35 teaching staff who agreed to take part in the survey. Data were evaluated by frequency, percentage, mean, standard deviation, independent two-sample t-test and ANOVA. Before starting the research, approval of the ethics committee of Hacı Bektaş Veli University Ethics Committee was obtained from Directorate of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Semra and Vefa Küçük Health School, and written permission was given from the students and instructors participating in the research. According to the results of the research, it was found that there has been a difference about communication skills between teaching staff and students and the teaching staffs' opinions about their communication skills were more adequate than the opinions of the students. In the direction of these results, it is suggested that necessary arrangements or activities should be made to improve the communication skills of the instructors in order to ensure that the communication skills of the instructors are more adequate than the students.

Keywords: Nursing, Education, Communication Skill
Thesis Supervisor: Asst. Prof. Şefika Dilek GÜVEN
Page Number: 60

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	i
TEZ BİLDİRİM SAYFASI	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
1.BÖLÜM	
GİRİŞ	1
2. BÖLÜM	
GENEL BİLGİLER	3
2.1 İletişim Kavramı.....	3
2.1.1 İletişimin öğeleri.....	4
2.1.1.1 Kaynak.....	4
2.1.1.2 İleti (Mesaj).....	4
2.1.1.3 Kanal.....	5
2.1.1.4 Alıcı.....	6
2.1.1.5 Dönüt (Geri bildirim).....	6
2.1.2 İletişim çeşitleri.....	7
2.1.2.1 Sözlü iletişim.....	7
2.1.2.2 Sözsüz iletişim.....	8

2.2	Eğitim ve İletişim	8	
2.3	Hemşirelik Eğitimi ve İletişim.....	10	
3. BÖLÜM			
MATERYAL ve YÖNTEMLER.....			12
3.1.	Araştırmanın Şekli.....	12	
3.2.	Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	12	
3.3.	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	12	
3.4.	Verilerin Toplanması.....	12	
3.4.1.	Veri toplama araçlarının hazırlanması.....	13	
3.5.	Ön Uygulama.....	13	
3.6.	Veri Toplama Araçlarının Uygulanması.....	14	
3.7.	Araştırmanın Etik Boyutu.....	14	
3.8.	Verilerin Değerlendirilmesi.....	14	
4. BÖLÜM			
BULGULAR			
4.1	Sosyo-Demografik Özelliklere Ait Bulgular.....	15	
4.2	Öğretim Elamanlarının İletişim Becerilerine İlişkin Bulgular.....	17	
4.3	Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Öğretmen İletişim Becerilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	18	
4.4	Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik ve Akademik Özelliklerine Göre Öğretmen İletişim Becerilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	27	

5. BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	36
5.1 Tartışma.....	36
5.2 Sonuç.....	43
5.3 Öneriler.....	44
KAYNAKLAR.....	46
EKLER	53
ÖZGEÇMİŞ.....	60

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.1	Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri.....	15
Tablo 4.1.2	Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik ve Akademik Özellikleri.....	16
Tablo 4.2.1	Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	17
Tablo 4.3.1	Öğrenci Cinsiyeti İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	18
Tablo 4.3.2	Öğrencilerin Yaşları İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	19
Tablo 4.3.3	Öğrencilerin Sınıfları İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	20
Tablo 4.3.4	Öğrencilerin Derslere Olan İlgileri İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	21
Tablo 4.3.5	Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumu İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması...23	
Tablo 4.3.6	Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması...25	
Tablo 4.4.1	Öğretim Elemanlarının Cinsiyeti İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	27
Tablo 4.4.2	Öğretim Elemanlarının Yaşları İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	28
Tablo 4.4.3	Öğretim Elemanlarının Medeni Durumu İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	29
Tablo 4.4.4	Öğretim Elemanlarının Bölümleri İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4.4.5	Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanı İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	31

Tablo 4.4.6	Öğretim Elemanı Olarak Çalışma Süreleri İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 4.4.7	Öğretim Elemanlarının Formasyon Eğitimi Alma Durumu İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	34
Tablo 4.4.8	Öğretim Elemanlarının Eğitimde İletişimle İlgili Bir Programa Katılma Durumu İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	35

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik davranış değişikliği oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır [1,2]. İletişim ise; davranış değişikliği oluşturmak üzere bilgi, fikir, duygu, tutum ve becerilerin paylaşılması sürecidir [3,4]. Tanımlara bakıldığında eğitim ve iletişim kavramları neredeyse birbir örtüşmektedir. Başka bir ifadeyle eğitim, iletişimin önemli bir işlevini oluşturmakta ve her ikisinde de amaç davranış değişikliği oluşturmaktır. Öğrenme, öğrencilerin çevresiyle iletişimi ve etkileşimi ile gerçekleşmektedir. Öğrenci, eğitimci ve onun düzenlediği çevre ile etkileşimde bulunur. Eğitimci öğrenci etkileşiminin temelinde eğitimcinin bir konuyla ilgili olarak kendisinde bulunan, yaşantıları yoluyla edindiği fikir, bilgi, duygu, tutum ve becerileri öğrencileriyle paylaşması ve ilgili davranışların öğrencilerde de oluşmasını sağlamaya çalışmasıdır [4,5].

Hemşirelik eğitimi, teorik ve uygulamalı öğrenim ve öğretim yaşantılarını içeren bir eğitimidir [6,7]. Hemşirelik eğitiminin amacı, “insanı ve sağlığı vazgeçilmez bir değer olarak gören, insanı ailesi, toplum ve çevresi ile bir bütün olarak ele alabilen, hemşireliğin sağlık sistemindeki yerini değerlendirebilen, kültürlü, yeterli mesleki eğitime sahip, hemşirelik hizmetleri ile ilgili olguları gözleyip yorumlayabilen, bu yorumlardan bir karara varıp bunları uygulayarak sonuçları değerlendirebilen hemşireler yetiştirmektir” [8,9]. Bu nitelikte hemşirelerin yetiştirilmesinde en önemli görev ve sorumluluğun eğitimcilere ait olduğu düşünülürse eğitimcilerinde bu görev ve sorumlulukları geliştirebilecek nitelikli özelliklere sahip olmaları gerekmektedir [10].

Hemşirelik eğitimcilerinin en önemli görevlerinden biri de, hemşireliğin bilim ve sanat yönünü birleştirerek öğrencilerde profesyonel kimlik geliştirmektir. Öğrencilerin profesyonel kimlik geliştirmelerinde, öğretim elemanları ile etkileşimleri çok önemlidir. Etkileşim, sınıfta teorik bilgilerin edinilmesi ile başlar, edinilen bu bilgilerin klinik ortamda uygulamaya aktarılması ile devam eder [11]. Görak ve arkadaşları yapmış oldukları çalışmada olumlu eğitici-öğrenci ilişkisinin, öğrencilerin ders başarı notlarını, mesleği kabullenmeyi ve klinik ortama uyumu etkilediğini belirlemiştir [12]. Öğretmenin öğrenciyle olan iletişimi hem öğrencide amaçlanan davranışların meydana gelmesinde hem de öğretme-öğrenme sürecinin niteliğinin artmasında önemli rol oynamaktadır [13,14]. Öğretmenin eğitimin amaçlarını üst düzeyde gerçekleştirebilmesi

için ders içinde öğrencilerle etkili iletişim kurabilmesi gerekmektedir [15]. Parlak ve Küçüköğlü hemşirelik öğrencileriyle yaptıkları çalışmada öğrencilerin %53.2'sinin derslerde öğretim üyeleri ile iyi bir iletişim kurabilmemin, başarımlarına etkisi vardır yanıtını verdiklerini saptamışlardır [16]. Öğrenmenin olabilmesi için iletişim zorunludur. Çünkü, yeni öğrenmeler yeni bilgi ve beceriler edinme ile gerçekleşeceğinden bunu sağlayacak iletişim gerçekleşmedikçe öğrenmede gerçekleşmeyecektir [17-19]. Bingöl ve Demir'in sağlık yüksekokulu hemşirelik ve ebellek öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, akademik başarı düzeyini “çok başarılı” algılayan öğrencilerin iletişim becerileri düzeyi en yüksek (X: 113.07), “başarısız” algılayan öğrencilerin ise en düşük (X: 78.50) olarak bulunmuştur [20]. İletişimin temelinde karşılıklı birliktelik vardır. İletişim tek yönlü olmaktan öte karşılıklı etkileşime ve beraberliğe dayanmalıdır. Eğer iletişim karşılıklı olmayıp tek taraflı olursa gücü ya da yetkiyi elinde bulunduran taraf isteklerini gerçekleştirerek diğere tarafı baskı altına alacaktır. Öğretim elemanları sınıfta genellikle tek taraflı ilişki kuruyorsa sorunların çözümünün mümkün olmayacağı gibi yeni sorunların yaşanmasına neden olacaktır. Böyle bir ilişkide öğretim elemanı ile öğrenci arasında aşılamayacak bir mesafe ve yabancılaşma yaşanacaktır [21].

Eğitimci ve öğrenci ilişkileri karşılıklı ihtiyaçlara cevap verdiği oranda eğitim ortamını da olumlu etkileyecektir. Bu nedenle eğitim ortamında çift yönlü iletişimin kurulması gerekmektedir. Bu çalışma, eğitim ortamında çift yönlü iletişimin kurulması gerekliliğinden yola çıkarak hemşirelik eğitimi veren öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin hem kendileri hem de öğrenciler tarafından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

2. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

2.1 İletişim Kavramı

İletişim kavramı, pek çok kişi tarafından, farklı biçimlerde tanımlanmıştır.

İletişim, kelime anlamı olarak latince’de ortak anlamına gelen “communis” ve ortak kılma anlamına gelen “communicare” sözcüklerinden gelen İngilizce “communication” kavramının karşılığıdır. Geniş anlamda ise insanlar arasında anlamları ortak kılma sürecidir [22-24].

İletişim, “Birey ile birey ya da bireyler arasında yapılan simgeler gönderimi, alımı, işlenimi, yeniden gönderimi, yeniden alımı ve yeniden işlenimi olarak” tanımlanmaktadır [25].

Cüceloğlu’na göre [26] “İletişim iki birim arasında birbiriyle ilişkili mesaj alışverişidir.”

Dökmen’e göre [27] “İletişim bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma sürecidir. Bu durumda, birçok etkinlik iletişim sayılabilir. Örneğin, bu tanıma bakarak iki insanın karşılıklı konuşmasını iletişim sayabileceğimiz gibi, arıların bal bulunan yeri birbirlerine bildirmelerini de iletişim kabul edebiliriz.”

İletişim [28] “Fikir, düşünce veya bilgilerin, konuşma, yazışma veya simgelerle değişimi ya da taşınmasıdır. İletişim, iki ya da daha fazla kişi veya tarafın, mesaj alışverişinde ve anlam paylaşımında bulunmaları işlemidir.”

Genel bir değerlendirmeye ele alındığında iletişimin özellikle bir süreç olduğu ve bu süreç içerisinde de iki birim arasında mesaj alışverişinin gerçekleştiği belirtilmiştir. Bu açıdan ele aldığımızda yaşamın her alanında iletişimin kaçınılmaz olduğu insanların ister zorunlu ister istekli olsun devamlı bir birim ile iletişim halinde olduğu kesindir [29].

2.1.1 İletişimin öğeleri

İletişim sürecinin öğeleri kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve dönüttür [30].

İletişim sürecinin etkin bir şekilde işlemesi için; mesajı ileten bir göndericinin olması, göndericinin ileteceği mesajı sembollere çevirip, yani mesajı kodlayıp, uygun aracın seçilerek seçilen kanal aracılığıyla alıcıya ulaştırılması, alıcının mesajı çözümleyip algılayarak değerlendirmesi ve geri bildirimde bulunması gerekir [31].

2.1.1.1 Kaynak

Kaynak; bir iletişim sürecinde, iletişim sürecini başlatan ve hedeflediği kişi ya da grupta davranış değişikliği oluşturmayı amaçlayan kişidir. Sınıfta bu görevi öğretmen üstlenir [32].

İletişim sürecinin temelinde kaynak vardır. Kaynak, iletişimi başlatan, iletmek istediği duygusu, düşüncesi, fikirleri vb. bir mesajı olan birey ya da bireylerdir. Kaynak seçme, yorumlama, düşünme, algılama ve anlamlandırma ile üretmiş olduğu mesajları anlamlı simgeler aracılığı ile kodlayarak belirli bir kod sistemi içinde gönderir [33].

İletişim önce göndericinin zihnindeki düşüncelerle ortaya çıkar. Kaynak sahip olduğu bilgi ve tecrübeye göre, mesaj olarak ileteceği düşüncüyü oluşturur; yani mesajı iletmeyen önce onu “kod”lar. Bu düşüncüyü formüle eder ve mesaj halinde kanalı kullanarak alıcıya gönderir [34].

2.1.1.2 İleti (Mesaj)

Mesaj; “Bir ya da birden fazla kişinin bilişsel, duyuşsal ya da psikomotor davranışlarında değişiklik yapmak amacıyla düzenlenen işaretler örüntüsü olarak” tanımlanmaktadır [32].

Mesaj alıcının anlayabileceği şekilde olmalıdır. Bunun için mesaj gönderilirken alıcının bilgi birikimi, anlama ve kavrama kapasitesi, algılama düzeyi dikkate alınmalıdır [35].

Gönderici, alıcıya iletmek istediği görüş ve düşünceleri, alıcıda oluşturmak istediği tutum, tavır ve düşünceleri ileti biçiminde gönderir. İletişim sürecinden beklenen sonucun alınabilmesi için iletinin açık ve net olarak oluşturulması gerekir [36].

Mesaj alıcıya ait ne kadar çok duyu organına ulaşırsa, anlatım o derece başarılı olur. Bu nedenle görme, işitme, dokunma hatta koku ile ilgili faktörlerin iletişimde yer alması mesajın gücünü artırır [37].

Kaynak tarafından gönderilen iletinin alıcı tarafından algılanabilmesi için ortak işaretlerin kullanılması gerekir. İletişimde buna “kodlama” denir. Kaynak iletiyi, bir işaret sistemi kullanarak işaretler halinde sunar, yani kodlama yapar. Alıcı ise gönderilen iletiyi algılayabilmek için o işaretleri çözümler, yani “kod açılama” yapar. Dolayısıyla her ikisi de iletişimin olmazsa olmaz öğelerindedir [36].

Kod ise mesajın işaret haline dönüşmesinde kullanılan simgeler ve bunlar arasındaki ilişkileri düzenleyen kuralların tümüdür. Bu anlamda, insan dilleri birer koddur. Türkçe yazılmış bir kitap Türkçe kodu kullanılarak yazılmıştır. Kitap farklı bir dille yazılırsa farklı bir kod kullanılmış olur. Karşılıklı konuşurken aynı anda farklı türden kodlar kullanılır. Kullanılan dil bu kodlardan yalnızca biridir. Ayrıca yüz ifadeleri, söyleyiş tarzı, el ve kolların hareketleri, ses tonu da ayrı ayrı kodlarla aktarılan mesajlardır [26].

2.1.1.3 Kanal

Kanal, “Kaynağın amaçları doğrultusunda alıcıya gönderdiği mesajları taşıyan, araç-gereç, ortam, yöntem ve teknikler olarak” tanımlanmaktadır [32].

İletişimin gerçekleşebilmesi için mesajın uygun bir yolla hedef birimin duyu organlarına iletilmesi gerekir. Mesajın hangi kanalla gönderileceğinin tercihini kaynak yapar. Sağlıklı ve etkili bir iletişim için kaynak, tercihini yaparken alıcının özelliklerini göz önünde bulundurmalıdır. Etkili bir iletişim, iletişimde kullanılan kanal sayısının artırılması ile mümkündür. Çünkü bir mesaj, alıcı tarafından ne kadar çok kanaldan alınırsa o kadar kolay ve doğru olarak anlaşılır. Bu nedenle mesaj görme, işitme, dokunma, koklama, tatma vb. duyu organlarının birkaçına birden hitap etmelidir [38].

İletişimde her duyu organına karşılık bir kanaldan söz edilebilir. İletişim sözcüklerle aktarılıyorsa işitme kanalından söz edilebilir. Yüz ifadeleri, el-kol hareketleri yani sözsüz iletişim unsurları söz konusu olduğunda görsel kanal işin içine girer. Her duyuma uygun bir kanal, mutlaka vardır [26].

Etkili ve verimli iletişimden söz edebilmek için doğru iletişim araçlarından yararlanılmalı ve kanal mesaja uygun olmalıdır [39].

2.1.1.4 Alıcı

Kaynaktan gelen mesajları alıp yorumlayan ve bunlara sözlü, sözsüz tepkide bulunan kişi ya da gruplardır [30].

Alıcı, mesajı taşıyan sembolleri algılayıp anlamlandırarak iletişimi sonlandırır ya da kendisi yeni bir mesaj göndererek kaynak konumuna geçer [33].

Alıcı, genellikle kaynaktan gelen mesajları aldıktan sonra açar, yorumlar, anlamlandırır ve gerektiğinde kendisi de bir mesaj üreterek geri bildirimde bulunur [40].

İletişimin etkili olabilmesi için alıcı mesajı almaya istekli olmalı, ilgili olmalı ve geri bildirimde bulunmalıdır [41].

Alıcının özellikleri, ortam koşulları, istekleri, beklentileri ve en önemlisi de gereksinimleri iletişim sürecinin beklenen sonucu vermesi bakımından önemlidir. Bu nedenle gönderici, alıcının bilişsel, duyuşsal, psikolojik, sosyokültürel, sosyoekonomik vb. özellikleri hakkında gereken bilgiye sahip olmalıdır. İletişimin hangi boyutunda, düzeyinde, biçiminde olursa olsun kaynak, alıcıdan gelen geribildirim doğrultusunda iletişimsel işleyişi aynen devam ettirir ya da yeniden kurgular [36].

2.1.1.5 Dönüt (Geri bildirim)

İletişim sürecinde kaynak, alıcıya gönderdiği mesajların alınıp alınmadığını, alındıysa anlaşılıp anlaşılmadığını; ya da ne ölçüde anlaşıldığını alıcıdan kendisine yönelecek tepkilerden anlayacaktır. İşte kaynak tarafından alıcıya gönderilen mesajlara karşılık olarak alıcıdan kaynağa yönelen tepkilere “dönüt” denilmektedir. Mesajın gönderilmesi, bu mesajın alıcı tarafından doğru algılanacağı ve istenilen tepkinin verileceği anlamına gelmez [32].

Geri bildirim işlemi sayesinde kaynak alıcının tepkilerini anlama olanağı bulacak ve buna göre gelecekteki iletişim sürecinde ve mesajın içeriğinde değişiklik yapıp yapılmayacağına karar verebilecektir [42].

2.1.2 İletişim çeşitleri

İnsanlar; duygularını, düşüncelerini, niyet ve gereksinmelerini sözlü (verbal) ve sözsüz (non-verbal) olmak üzere iki yolla iletirler [22].

Bunun yanı sıra iletişim, tek yönlü ve çift yönlü olarak da gelişebilmektedir. İletişim sürecinde bir taraf mesaj gönderiyor ve alıcı konumunda bulunan kişi bunu dinliyor ve düşüncelerini karşı tarafa iletmiyorsa tek yönlü iletişimden, iletiyi gönderen ve alan, hem alıcı hem de kaynak konumunda iseler, bu defa da çift yönlü iletişimden söz edilebilir [43].

2.1.2.1 Sözlü iletişim

Sözlü iletişim, insanların ortak kelime ve sembolleri seslendirerek ya da yazarak iletişim kurmalarınıdır. Bu bağlamda yazılan kitaplar, yapılan konuşmalar, radyo, televizyonlar birer sözlü iletişim araçlarıdır [44].

Sözlü iletişim, dil ve dil ötesi olmak üzere iki grupta sınıflanır. Dille iletişim, insanların karşılıklı konuşmalarını ya da yazışmalarını kapsar. Dil ötesi iletişim ise sesin niteliği ile ilgilidir. Sesin tonu, hızı, şiddeti, kelimelerdeki vurgular, duraklamalar gibi özellikler dil ötesi iletişime girer. Dille iletişimde kişilerin ne söyledikleri, dil ötesi iletişimde ise nasıl söyledikleri önemlidir [27].

Bu iletişim de temel unsur konuşma ve yazı dilidir. Dil, kişilerin aynı tepkiyi verdiği, işaret ve sembollerden kurulu bir sistemdir. Bu iletişimdeki dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, alıcıya iletilecek olan mesajdaki kelimelerin anlaşılır olmasıdır. Mesajın anlaşılır olması, iletişimin gerçekleşmesinde devamlılık, kolaylık ve akıcılık sağlar [45].

Sözlü iletişimde mesaj, kısa, dikkat çekici, çarpıcı, kolay akılda kalıcı olacak şekilde kodlanmalıdır. Bunun tersi durumda mesaj alıcıya ulaşamayacak ya da yanlış ulaşacaktır. Bu durumda mesajın taşıdığı anlamsal içerik tam olarak iletilemeyecek ve mesaj alıcı tarafından amacından farklı algılanacaktır [46].

Sözlü iletişimin en büyük avantajı ise hızlı olması, zaman yönünden tasarruf sağlaması ve geribildirimini hemen almaya ya da vermeye olanak sağlamasıdır [45].

2.1.2.2 Sözsüz iletişim

Sözsüz iletişim, bireylerin birtakım mesajları vurgu ve ton ayarı, beden dili, mekan ve mesafe kullanımı yoluyla alıcıya iletmeleri sürecine denir. Sözsüz iletişim araçları genellikle sözlü iletişimin tamamlayıcısı olarak bazen de tek başına kullanılır [44].

Sözsüz iletişimde, kişisel görünüm, beden duruşu, yüz ifadesi, göz teması, jestler ve mimikler, el ve kol hareketleri, kişisel alan ve mesafe gibi unsurlar önemlidir [47].

Sözsüz iletişimin iki ana görevi vardır. Birincisi doğrudan anlamı iletmek, diğeri de sözlü iletişimin içeriğini belirlemek, onu desteklemektir. Aynı sözler farklı tonlarda ya da farklı jest ve mimiklerle birlikte kullanıldığında farklı anlamlar kazanır [48].

Alıcı, göndericinin mesajını doğru anlayabilmek için göndericinin sadece söylediklerini değil, yüzü, eli, kolu ve bedeniyle yaptıklarını da anlaması gereklidir. Çünkü yüz ifadeleri, el ve kol hareketleri, bedenin duruşu, sesin tonu gibi sözsüz iletiler karşılıklı iletişimde büyük önem taşır. Karşı karşıya gelerek kurulan kişiler arası iletişimlerde sözlü ve sözsüz iletiler aynı anda kullanılır. Yapılan bu tür iletişimlerde ileti alış verişinin ancak küçük bir bölümü sözlü iletilerden oluşur, sözsüz iletiler ise iletişimde daha büyük bir yer kapsar [26].

2.2 Eğitim ve İletişim

Sınıf, düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin eğitimci ve öğrenciler arasında aktarıldığı bir iletişim sistemidir [49]. Sınıf ortamındaki iletişimin temelinde etkileşim vardır.

Öğrencilerin okula, derslere karşı olumlu tutum geliştirebilmeleri, sınıfta öğrenebilmeleri ve başarılı olabilmeleri öncelikle olumlu sınıf ortamının oluşturulmasına bağlıdır. Öğrencinin bu hedeflere ulaşabilmesi ise öğrencinin sınıfta kendini güvende hissetmesine, öğretmenin sunduğu uyarıcılara dikkat etmesine, sınıftaki zamanının çoğunu öğretim etkinlikleriyle geçirmesine, dersin kesintisiz olarak sürdürülmesine bağlıdır. Bunların yerine getirilmesinde öğretmene de büyük

sorumluluklar düşmektedir. Öğretmen bunları ancak öğrencisiyle etkili iletişim kurarak gerçekleştirebilir [50].

Eğitim sisteminde iyi bir eğitimci olabilmek için hem iyi bir uzman hem de mükemmel bir iletişimci olmak gerekir [51].

Eğitimde iletişim sürecinin işleyişinde kaynak öğretmen, alıcı da öğrencilerdir. Mesaj öğretmenin öğrenciyle paylaşmak istediği duygu, düşünce ve becerilerin yer aldığı içerik; kanal öğretim araç ve yöntemleri, dönüt ise öğrenci tepkileridir [32].

Öğretmen ile öğrenci arasında kurulan iletişimde öncelikle iletilen mesajın öğrenci tarafından fark edilerek, içeriğinin kavranması gerekir. Daha sonra öğrencinin mesajı alarak benimsemesi ve bunun sonucunda yeni bir tutum veya davranışa dönüştürmesi gerekir. Öğretmen öğrencinin mesajı nasıl algıladığını anlamak için zaman zaman dönütler almalıdır. Dönüt almazsa, öğrenciler için uygun mesajlar düzenleyemez ve buna bağlı olarak öğrenciler üzerinde gereken etkiyi oluşturamaz. Böyle bir iletişim tek yönlü iletişim olarak kalacaktır [52].

Öğretmen ve öğrenciler arasında etkin bir iletişim biçimi için gerekli ilk koşul iletişimin çift yönlü olması gereğidir. Bu koşul öğretme-öğrenme süreçleri için çok büyük önem taşımaktadır. Öğretmenler öğretim etkinlikleri sonunda öğrencilerin tepkilerine bakarak sadece ne kadar öğrettiklerini değil, aynı zamanda nasıl öğrettikleri gerektiğini de anlayabilirler [53].

Birey, ilişkide bulunduğu bireyin davranışından etkileneceğine göre, yalnızca ilişkilerin karşılıklı saygıya dayandığı ortamlarda, iyi bir öğrenme ortamından söz edilebilir. Başka bir ifadeyle, öğrenciler veya öğretmen, istenilen davranış sergilediği zaman, iletişimin karşı tarafındaki birey ya da bireyleri olumlu etkileyecektir [54].

Olumlu iletişim bireyin olumlu davranışlar geliştirmesini etkiler. Bu bakımdan öğrenci ve öğretmen arasında etkili iletişimin gerçekleşmesi her iki taraf için de istendik olup, eğitim açısından büyük önem taşımaktadır. Öğretmen ve öğrenci iletişim süreci içinde, kaynak ve alıcı rollerini sürekli değiştirerek, geri bildirim etkili olarak kullanabilirlerse etkili iletişimi ve bunun sonucunda etkili öğrenmeyi gerçekleştirebilirler [55].

Eğitimcinin kişisel nitelikleri, öğrencinin okula ve derse yönelik tutumlarını etkiler. Genel olarak bir eğitimcide bulunması gereken kişisel nitelikler ise; hoş grl, sabırlı, açık fikirli, sevecen, anlayışlı, esprili, cesaretlendirici ve destekleyici olmaktır [56].

ğrenme ve öğretme sürecinde etkili olmak esas olduğuna göre öğretmenler, öğrencilerine karşı demokratik, hassas, sabırlı, sevecen ve güvenilir bir şekilde davranmalıdırlar, böylece öğrenme ve öğretme süreci iki taraf için de faydalı olacaktır [57].

İyi ğretmen ğrenci ilişkisinin oluşturulmasında ve sürdürülmesinde eğitimcilerin iletişim yeterlilikleri etkili bir etmen olarak kabul edilmektedir. İletişim yeterliği, ileti gönderme becerisi kadar, ileti alma becerisini de içermekte, gönderme becerileri konuşmacı konumdayken, alma becerileri ise genellikle dinleyici konumdayken kullanılmaktadır [58].

Eğitim sürecinde öğrencilerde amaçlanan davranışların kazanılmasında ve motivasyonlarının sağlanmasında eğitimcilere bazı görevler ve sorumluluklar düşmektedir. Eğitimcilerin bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmeleri, bireysel ve mesleki bazı niteliklere sahip olmalarını gerektirmektedir [59].

Polk'a göre nitelikli bir eğitimcinin; iyi bir akademik performansa, iletişim becerisine, profesyonelliğe, yaratıcılığa, pedagojik bilgiye, uygun ğrenci değerlendirmesine, kendini geliştirmeye ve hayat boyu öğrenmeye, yetenek ve kişilik alanlarında bilgiye sahip olması gerektiğini belirtmiştir [60].

2.3 Hemşirelik Eğitimi ve İletişim

Hemşirelik eğitimi, teorik ve uygulamalı öğrenim ve ğretim yaşantılarını içeren bir eğitim sürecidir. Bu eğitim sürecinde, öğrenciye mesleği için gereken teorik bilgiler verilerek bu bilgileri davranış haline getirmesinin yanı sıra, kendisini geliştirerek etkili bir şekilde ifade edebilmesi, sağlıklı/ hasta birey, aile, çevresiyle, diğer disiplin üyeleriyle ve arkadaşlarıyla etkili iletişim kurması ve sürdürmesi amaçlanmaktadır [61].

Öğrencilerin eğitim sürecinde amaçlanan özellikleri kazanabilmeleri için eğitimciye önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Hemşirelik eğitimcilerinin temel

sorumluluğu, hemşireliğin bilim ve sanat yönünü birleştirerek, öğrencilerin bu becerileri kazanmalarını sağlamak ve geliştirmektir [11].

Hemşire eğitimcilerin öğrencilerin akademik ve mesleki gelişimine yön verdikleri, öğrencilerin çok farklı özelliklerinin şekillenmesinde rol model oldukları göz önüne alındığında öğrencilerin bu özelliklerini geliştirebilmelerinde eğitimcilerle olan iletişimleri çok önemlidir [12].

Hemşireliğin bilgi birikiminin artmasında ve profesyonelleşmesinde kaliteli eğitim büyük önem taşımaktadır [62]. Hemşirelik eğitiminin kalitesini belirleyen en önemli faktör hemşire eğiticilerin yeterliliğidir [63].

Genel olarak hemşire eğiticilerde bulunması gereken özellikler: İnsanı ve mesleğini sevme, yeterli bilgi ve klinik beceriye sahip olma, öğrenciyi düşünmeye yönlendirme, araştırma yapma ve yapılan araştırmaları takip etme, öğrenciyi kendini değerlendirmeye cesaretlendirme, değerlendirmede adil ve dürüst olma, kişilerarası ilişkilerde yeterli olma, olumlu kişilik özelliklerine sahip olmadır [64].

Hemşirelik öğrencilerinin eğitimcilerde aradığı özellikler ise; eğitimcinin öğrenciye önyargılı davranmaması, dili iyi kullanması, davranışlarında tutarlı ve dengeli olması, ders anlatırken konuya hakim olması, iletişim tekniklerini bilmesi ve öğrencilerle iyi iletişim kurması, sınıfta demokratik bir ortam oluşturarak öğrencinin kendini ifade edebilmesine yardımcı olması, öğrencinin psikolojisini bilmesi, öğrencilerine dürüst ve samimi olması, uygulama sırasında öğrenciye yardımcı olması ve eleştiriye açık olmasıdır [65].

Atasoy ve Sütütemiz, Yanıkkerem ve çalışma arkadaşları ve Yetkin çalışmalarında, öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğretim elemanlarının iletişim becerilerine çok önem verdiklerini bulmuşlardır [62,65,66].

Öğretim elemanlarının profesyonel iletişim becerilerine sahip olması ve bu becerileri iyi kullanabilmesi çok önemlidir. Çünkü öğrenci iletişimde bulunduğu öğretim elemanının davranışından etkilenmektedir. Bu yüzden nitelikli bir eğitimin sağlanabilmesi için öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarıyla öğrencilere model olmaları gerekmektedir.

3. BÖLÜM

MATERYAL ve YÖNTEMLER

3.1. Araştırmanın Şekli

Bu araştırma, hemşirelik eğitimi veren öğretim elemanlarının iletişim becerilerini öğretim elemanı ve öğrenci gözüyle değerlendirerek belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde gerçekleştirilmiştir. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu'nda 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde Hemşirelik bölümü 1. sınıfta 99, 2. sınıfta 104, 3. sınıfta 115, 4. sınıfta 148 olmak üzere toplam 466 öğrenci öğrenim görmekte ve 35 öğretim elemanı eğitim vermektedir. Araştırmanın yapıldığı okulda 17 tane meslek dersi öğretim elemanı bulunmaktadır. Öğrenciler 1. sınıfın 2. yarı yılından itibaren haftada toplam 16 saat klinik uygulamaya çıkmaktadır. Uygulamalarda her 27 öğrenciye 1 öğretim elemanı denetim yapmaktadır. Meslek dersi öğretim elemanlarından, 1'i Prof. Dr., 7'si Yrd. Doç. Dr., 3'ü Öğr. Gör., ve 6'sı Ar.Gör. unvanında görev yapmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören 466 öğrenci ve eğitim veren 35 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Evrenden örneklem seçimi yapılmayıp araştırmaya katılmayı kabul eden 326 öğrenci ve 35 öğretim elemanı araştırmaya dahil edildi.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler anket formu (EK-1,2) ve Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği (ÖİBÖ) (EK-3) kullanılarak toplanmıştır.

3.4.1. Veri toplama araçlarının hazırlanması

Veri toplama aracı olarak, literatür doğrultusunda oluşturulan anket formu ve Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği (ÖİBÖ) [67] kullanılmıştır.

3.4.1.1. Anket formu

Anket formunda öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 6, öğretim elemanlarının sosyo-demografik ve akademik özelliklerini belirlemeye yönelik 8 soru bulunmaktadır.

3.4.1.2. Öğretmen iletişim becerileri ölçeği (ÖİBÖ)

ÖİBÖ, “Çetinkanat (1997) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 1994-1995 öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi sınıf öğretmenliği bölümünde ikinci sınıfta öğrenim gören öğrencilere ve 1996-1997 öğretim yılında aynı öğrenciler dördüncü sınıfta iken uygulanarak geliştirilmiştir. Ölçeğin cronbach alfası orijinal çalışmada 0.81 olarak bulunmuştur.” [67] Bu çalışmada ölçeğin cronbach alfa değeri 0.96 olarak belirlenmiştir. “Altılı likert türünde yapılandırılan (1=Hiçbir zaman, 2=Çok seyrek, 3=Bazen, 4=Çoğu zaman, 5=Hemen hemen her zaman ve 6=Her zaman) ve toplamda 44 maddeden oluşan ölçekte, 2, 23 ve 40 numaralı maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçeğin empati, saydamlık, eşitlik, etkililik ve yeterlilik olarak adlandırılan beş alt boyutu bulunmaktadır. Empati, saydamlık, eşitlik ve etkililik boyutlarının her birine yönelik 10, yeterlilik boyutunu değerlendirmeye yönelik 4 madde bulunmaktadır. Ölçekte 13, 21, 20, 36, 24, 14, 19, 11, 22, 33. maddeler empati, 30, 3, 35, 32, 43, 44, 34, 38, 31, 41. maddeler saydamlık, 9, 12, 10, 15, 4, 7, 8, 18, 17, 42. maddeler eşitlik, 28, 26, 29, 27, 16, 40, 25, 2, 39, 23. maddeler etkililik, 6, 1, 5, 37. maddeler yeterlilik boyutlarını belirlemektedir.” [67]

3.5. Ön Uygulama

Anket formu ve Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği (ÖİBÖ) ifadelerinin anlaşılabilirliğinin belirlenmesi amacıyla hemşirelik bölümünde öğrenim görmeyen 20 öğrenciyle ve hemşirelik bölümünde eğitim vermeyen 5 öğretim elemanı ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonrası sorularda herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmamıştır.

3.6. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Anket formu ve ÖİBÖ, öğrencilere ve öğretim elemanlarına 26 Aralık 2016-06 Ocak 2017 tarihleri arasında uygulanmıştır. Öğrenciler sınıflarında toplanmış, araştırmacı tarafından araştırmanın amacı ve formların nasıl doldurulacağı açıklandıktan sonra anket formu ve ÖİBÖ öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Öğretim elemanları ziyaret edilerek araştırmanın amacı ve formların nasıl doldurulacağı açıklanmış ve formların doldurulması sağlanmıştır.

3.7. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için araştırmaya başlamadan önce Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulundan (24.10.2016-84902927) (Ek-4) ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden (06.10.2016- 51301242-199-E.20624) (Ek-5) izin alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrenci ve öğretim elemanlarına araştırmanın amacı açıklanmış, sözel izinleri alınarak bilgilendirilmiş onam formları (Ek-6) imzalatılmıştır. ÖİBÖ'nin kullanılabilmesi için ölçek sahibinden de izin alınmıştır.

3.8. Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen veriler SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programında değerlendirilmiştir.

Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız iki örnek t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Veriler %95 güven aralığında değerlendirilmiş olup, istatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

4. BÖLÜM BULGULAR

4.1 Sosyo-Demografik Özelliklere Ait Bulgular

Tablo 4.1.1 Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (N=326)

SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	Sayı	%
CİNSİYET		
Kız	233	71.5
Erkek	93	28.5
YAŞ		
17-19	96	29.4
20-22	193	59.2
23 ve üzeri	37	11.3
SINIF		
1	72	22.1
2	82	25.2
3	78	23.9
4	94	28.8
DERSLERE OLAN İLGİ		
Az	35	10.7
Orta	167	51.2
Çok	93	28.5
Çok fazla	31	9.5
ANNENİN EĞİTİM DURUMU		
Okur-yazar değil	32	9.8
Okur-yazar	14	4.3
İlkokul	176	54.0
Ortaokul	54	16.6
Lise	43	13.2
Üniversite	7	2.1
BABANIN EĞİTİM DURUMU		
Okur-yazar değil	5	1.5
Okur-yazar	13	4.0
İlkokul	133	40.8
Ortaokul	63	19.3
Lise	81	24.8
Üniversite	31	9.5

Tablo 4.1.1’de öğrencilerin sosyodemografik özellikleri verilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin %71.5’i kız, %59.2’si 20-22 yaş grubunda, %28.8’inin 4.sınıf öğrencisi olduğu, %51.2’sinin derslere olan ilgilerinin orta düzeyde olduğu, %54’ünün annelerinin ve %40.8’inin babalarının ilkokul mezunu oldukları belirlenmiştir.

Tablo 4.1.2 Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik ve Akademik Özellikleri (N=35)

SOSYODEMOGRAFİK ve AKADEMİK ÖZELLİKLER	Sayı	%
CİNSİYET		
Kadın	24	68.6
Erkek	11	31.4
YAŞ		
30 ve altı	9	25.7
31-40	20	57.1
41 ve üzeri	6	17.1
MEDENİ DURUM		
Evli	22	62.9
Bekar	13	37.1
BÖLÜMLER		
Hemşirelik	22	62.9
Tıbbi Bilimler	5	14.3
Sosyal Bilimler	8	22.9
AKADEMİK ÜNVAN		
Prof. Dr.	2	5.7
Yrd. Doç. Dr.	10	28.6
Öğr. Gör.	7	20.0
Okutman	5	14.3
Araş. Gör.	11	31.4
ÇALIŞMA SÜRESİ		
5 yıl ve daha az	15	42.9
6-10 yıl	11	31.4
11-20 yıl	7	20.0
21 yıl ve üzeri	2	5.7
FORMASYON EĞİTİMİ		
Alan	15	42.9
Almayan	20	57.1
EĞİTİMDE İLETİŞİM İLE İLGİLİ BİR PROGRAM		
Katılan	17	48.6
Katılmayan	18	51.4

Tablo 4.1.2’de öğretim elemanlarının sosyodemografik ve akademik özellikleri görülmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının %68.6’sının kadın, %57.1’inin 31-40 yaş grubunda, %62.9’unun evli, %62.9’unun hemşirelik bölümünde görev yaptığı, %31.4’ünün araştırma görevlisi, %42.9’unun 5 yıl ve daha az süredir çalıştığı, %57.1’inin formasyon eğitimi almadığı, %51.4’ünün “eğitimde iletişim” ile ilgili bir programa katılmadığı belirlenmiştir.

4.2 Öğretim Elemanlarının İletişim Becerilerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.2.1 Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	ÖĞRETİM ELEMANI (N:35)			ÖĞRENCİ (N:326)			t testi/ p değeri
	$\bar{X} \pm SD$	min	max	$\bar{X} \pm SD$	min	max	
Empati	52.42 ±5.98	41	60	39.79 ±10.01	11	60	t=-10.950 p=0.000
Saydamlık	50.62 ±6.28	38	60	39.68±8.93	12	60	t=-9.336 p=0.000
Eşitlik	56.51±5.88	45	60	44.53 ±9.92	21	60	t=-10.540 p=0.000
Etkililik	49.34±5.42	37	60	42.17±6.13	26	58	t=-6.633 p=0.000
Yeterlilik	21.57±2.25	17	24	17.87±3.42	8	24	t=-8.690 p=0.000
Toplam Puan	225.14±21.81	184	264	180.36±33.43	82	258	t=-10.853 p=0.000

Tablo 4.2.1’de öğretim elemanları ve öğrencilerin ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Tablo 4.2.1’e göre, öğretim elemanları tüm ÖİBÖ alt boyutlarında iletişim ile ilgili davranışları hemen hemen her zaman gösterdikleri görüşünde oldukları, öğrencilerin ise öğretim elemanlarının bu davranışları çoğu zaman gösterdikleri görüşünde oldukları saptanmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin ÖİBÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında empati, saydamlık, eşitlik, etkililik, yeterlilik boyutları ve toplam puan ortalamalarının arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.001$).

4.3 Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Öğretmen İletişim Becerilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.3.1 Öğrenci Cinsiyeti İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Cinsiyet	$\bar{X} \pm SD$	t testi/ p değeri	
Empati	Kız	38.92 ± 10.12	t=-2.486	p=0.013
	Erkek	41.95 ± 9.44		
Saydamlık	Kız	38.97 ± 8.92	t=-2.300	p=0.022
	Erkek	41.47 ± 8.74		
Eşitlik	Kız	43.60 ± 10.05	t=-2.703	p=0.007
	Erkek	46.86 ± 9.24		
Etkililik	Kız	42.13 ± 6.16	t=-.209	p=0.835
	Erkek	42.29 ± 6.10		
Yeterlilik	Kız	17.73 ± 3.32	t=-1.171	p=0.242
	Erkek	18.22 ± 3.67		
Toplam Puan	Kız	177.79 ± 33.62	t=-2.211	p=0.028
	Erkek	186.80 ± 32.24		

Öğrencilerin cinsiyetleri ile öğretim elemanlarının ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre ÖİBÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Empati, saydamlık, eşitlik boyutları ve toplam puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyeti arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır ($p < 0.05$). Etkililik ve yeterlilik boyutlarının cinsiyet ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p > 0.05$) (Tablo 4.3.1).

Tablo 4.3.2 Öğrencilerin Yaşları İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Yaş	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	17-19	38.88 ± 9.62	F=0.562	p=0.570
	20-22	40.13 ± 10.14		
	23 ve üzeri	40.35 ± 10.44		
Saydamlık	17-19	39.83 ± 8.26	F=0.522	p=0.594
	20-22	39.36 ± 9.17		
	23 ve üzeri	40.97 ± 9.40		
Eşitlik	17-19	43.61 ± 9.16	F=0.781	p=0.459
	20-22	44.73 ± 10.10		
	23 ve üzeri	45.86 ± 10.90		
Etkililik	17-19	42.01 ± 5.68	F=0.055	p=0.947
	20-22	42.26 ± 6.34		
	23 ve üzeri	42.16 ± 6.30		
Yeterlilik	17-19	17.63 ± 3.35	F=0.467	p=0.627
	20-22	18.02 ± 3.38		
	23 ve üzeri	17.70 ± 3.84		
Toplam Puan	17-19	178.57 ± 30.88	F=0.261	p=0.771
	20-22	180.76 ± 34.26		
	23 ve üzeri	182.94 ± 36.01		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğrencilerin yaşları ile öğretim elemanlarının ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; en yüksek ortalamayı empati boyutunda 23 ve üzeri yaş grubu (40.35 ± 10.44), saydamlık boyutunda 23 ve üzeri yaş grubu (40.97 ± 9.40), eşitlik boyutunda 23 ve üzeri yaş grubu (45.86 ± 10.90), etkililik boyutunda 20-22 yaş grubu (42.26 ± 6.34), yeterlilik boyutunda 20-22 yaş grubu (18.02 ± 3.38) ve toplam puanda 23 ve üzeri yaş grubu (182.94 ± 36.01) öğrencilerin verdiği görülmektedir. ÖİBÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamalarının öğrencilerin yaşları ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir(p>0.05) (Tablo 4.3.2).

Tablo 4.3.3 Öğrencilerin Sınıfları İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Sınıf	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	1	39.30 ± 9.94	F=7.564	p=0.000
	2	37.78 ± 9.33		
	3	37.64 ± 9.90		
	4	43.70 ± 9.74		
Saydamlık	1	40.50 ± 8.64	F=6.670	p=0.000
	2	38.13 ± 8.20		
	3	37.12 ± 8.63		
	4	42.53 ± 9.21		
Eşitlik	1	44.34 ± 9.70	F=8.996	p=0.000
	2	42.02 ± 8.85		
	3	42.37 ± 9.62		
	4	48.64 ± 10.02		
Etkililik	1	42.26 ± 6.01	F=3.140	p=0.026
	2	41.41 ± 5.66		
	3	41.10 ± 6.74		
	4	43.67 ± 5.88		
Yeterlilik	1	17.34 ± 3.63	F=3.338	p=0.020
	2	17.97 ± 3.15		
	3	17.25 ± 3.19		
	4	18.70 ± 3.54		
Toplam Puan	1	180.26 ± 33.28	F=7.386	p=0.000
	2	174.01 ± 29.44		
	3	172.06 ± 32.21		
	4	192.87 ± 34.56		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğrencilerin sınıfları ile öğretim elemanlarının ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; 4. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutlarına verdikleri puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve sınıf ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutlarının tamamının arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır ($p < 0.05$) (Tablo 4.3.3).

Tablo 4.3.4 Öğrencilerin Derslere Olan İlgileri İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Derslere olan ilgi	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	Az	35.85 ± 11.60	F=2.968	p=0.032
	Orta	39.43 ± 9.92		
	Çok	41.30 ± 8.36		
	Çok fazla	41.61 ± 12.03		
Saydamlık	Az	36.08 ± 10.51	F=2.983	p=0.031
	Orta	39.55 ± 8.94		
	Çok	40.45 ± 7.85		
	Çok fazla	42.16 ± 9.14		
Eşitlik	Az	41.34 ± 10.88	F=2.102	p=0.100
	Orta	44.22 ± 10.18		
	Çok	45.56 ± 8.35		
	Çok fazla	46.67 ± 11.12		
Etkililik	Az	38.77 ± 6.70	F=6.338	p=0.000
	Orta	42.00 ± 5.72		
	Çok	42.88 ± 6.06		
	Çok fazla	44.87 ± 6.31		
Yeterlilik	Az	16.68 ± 3.58	F=3.291	p=0.021
	Orta	17.67 ± 3.51		
	Çok	18.31 ± 2.77		
	Çok fazla	19.00 ± 4.09		
Toplam Puan	Az	165.42 ± 37.87	F=3.966	p=0.008
	Orta	179.22 ± 33.41		
	Çok	184.64 ± 28.20		
	Çok fazla	190.54 ± 37.88		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğrencilerin derslere olan ilgileri ile öğretim elemanlarının ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; öğrencilerin derslere olan ilgileri arttıkça ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının da arttığı görülmekte olup; empati, saydamlık, etkililik, yeterlilik boyutları ve toplam puan ortalamalarının derslere olan

ilgi ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.05$), eşitlik boyutunun derslere olan ilgi ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0.05$) (Tablo 4.3.4).

Tablo 4.3.5 Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumu İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Annelerin Eğitim Durumu	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	Okur-yazar değil	41.37 ± 9.29	F=0.730	p=0.601
	Okur-yazar	42.21 ± 8.81		
	İlkokul	39.84 ± 9.69		
	Ortaokul	39.59 ± 10.28		
	Lise	37.67 ± 11.71		
	Üniversite	41.00 ± 10.96		
Saydamlık	Okur-yazar değil	40.87 ± 8.62	F=0.615	p=0.689
	Okur-yazar	41.42 ± 8.95		
	İlkokul	39.68 ± 8.78		
	Ortaokul	39.79 ± 9.33		
	Lise	37.86 ± 9.22		
	Üniversite	41.14 ± 10.23		
Eşitlik	Okur-yazar değil	45.31 ± 10.48	F=0.527	p=0.756
	Okur-yazar	46.28 ± 10.81		
	İlkokul	44.88 ± 9.51		
	Ortaokul	43.59 ± 10.41		
	Lise	42.88 ± 10.19		
	Üniversite	45.85 ± 11.95		
Etkililik	Okur-yazar değil	42.84 ± 6.46	F=0.796	p=0.553
	Okur-yazar	43.92 ± 7.30		
	İlkokul	41.96 ± 5.77		
	Ortaokul	42.48 ± 6.32		
	Lise	41.20 ± 6.42		
	Üniversite	44.57 ± 8.32		
Yeterlilik	Okur-yazar değil	18.40 ± 3.32	F=0.713	p=0.614
	Okur-yazar	18.64 ± 4.19		
	İlkokul	17.86 ± 3.38		
	Ortaokul	17.46 ± 3.61		
	Lise	17.55 ± 3.15		
	Üniversite	19.14 ± 3.67		
Toplam Puan	Okur-yazar değil	185.03 ± 33.12	F=0.731	p=0.601
	Okur-yazar	188.50 ± 34.40		
	İlkokul	180.51 ± 32.30		
	Ortaokul	179.35 ± 34.85		
	Lise	173.60 ± 35.46		
	Üniversite	188.42 ± 40.63		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ile öğretim elemanlarının ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; en yüksek ortalamayı empati boyutunda annesi okur-yazar olanların (42.21 ± 8.81), saydamlık boyutunda annesi okur-yazar olanların (41.42 ± 8.95), eşitlik boyutunda annesi okur-yazar olanların (46.28 ± 10.81), etkililik boyutunda annesi üniversite mezunu olanların (44.57 ± 8.32), yeterlilik boyutunda annesi üniversite mezunu olanların (19.14 ± 3.67) ve toplam puanda annesi okur-yazar olan (188.50 ± 34.40) öğrencilerin verdiği görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.3.5).

Tablo 4.3.6 Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu İle Öğretim Elemanlarının ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Babann Eğitim Durumu	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	Okur-yazar değil	47.20 ± 6.87	F=1.446	p=0.208
	Okur-yazar	34.84 ± 7.38		
	İlkokul	39.45 ± 9.77		
	Ortaokul	39.30 ± 9.58		
	Lise	40.62 ± 11.39		
	Üniversite	40.93 ± 8.84		
Saydamlık	Okur-yazar değil	42.40 ± 8.04	F=1.210	p=0.304
	Okur-yazar	34.53 ± 6.50		
	İlkokul	39.57 ± 8.96		
	Ortaokul	39.22 ± 8.67		
	Lise	40.62 ± 9.67		
	Üniversite	40.32 ± 8,00		
Eşitlik	Okur-yazar değil	49.20 ± 7.01	F=1.851	p=0.103
	Okur-yazar	37.46 ± 9.35		
	İlkokul	44.56 ± 9.88		
	Ortaokul	43.80 ± 9.80		
	Lise	45.44 ± 10.86		
	Üniversite	45.67 ± 7.24		
Etkililik	Okur-yazar değil	42.97 ± 5.76	F=1.423	p=0.215
	Okur-yazar	38.23 ± 5.08		
	İlkokul	42.02 ± 6.29		
	Ortaokul	42.41 ± 5.95		
	Lise	42.80 ± 6.58		
	Üniversite	41.83 ± 4.58		
Yeterlilik	Okur-yazar değil	21.00 ± 2.44	F=2.154	p=0.059
	Okur-yazar	15.92 ± 3.40		
	İlkokul	17.79 ± 3.56		
	Ortaokul	17.50 ± 2.96		
	Lise	18.25 ± 3.65		
	Üniversite	18.25 ± 2.76		
Toplam Puan	Okur-yazar değil	198.80 ± 25.67	F=1.843	p=0.104
	Okur-yazar	157.69 ± 25.45		
	İlkokul	179.60 ± 33.77		
	Ortaokul	178.66 ± 32.44		
	Lise	184.33 ± 36.35		
	Üniversite	183.22 ± 26.54		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile öğretim elemanlarının ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; en yüksek ortalamayı ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutların tamamında babası okur-yazar olmayan öğrencilerin verdiği görülmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.3.6).

4.4 Öğretim Elemanlarının Sosyo-Demografik ve Akademik Özelliklerine Göre Öğretmen İletişim Becerilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.4.1 Öğretim Elemanlarının Cinsiyeti İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Cinsiyet	$\bar{X} \pm SD$	t testi/ p değeri	
Empati	Kadın	53.00 ± 6.10	t=0.830	p=0.412
	Erkek	51.18 ± 5.81		
Saydamlık	Kadın	50.83 ± 6.37	t=0.281	p=0.781
	Erkek	50.18 ± 6.36		
Eşitlik	Kadın	56.58 ± 6.22	t=0.101	p=0.920
	Erkek	56.36 ± 5.37		
Etkililik	Kadın	50.50 ± 5.46	t=1.937	p=0.061
	Erkek	46.81 ± 4.62		
Yeterlilik	Kadın	21.45 ± 2.28	t=0.433	p=0.668
	Erkek	21.81 ± 2.27		
Toplam Puan	Kadın	226.87 ± 23.91	t=0.785	p=0.439
	Erkek	221.36 ± 16.71		

Öğretim elemanlarının cinsiyeti ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; empati, saydamlık, eşitlik, etkililik boyutları ve toplam puanda kadın öğretim elemanlarının, yeterlilik boyutunda ise erkek öğretim elemanlarının puan ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının cinsiyetleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.1).

Tablo 4.4.2 Öğretim Elemanlarının Yaşları İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Yaş	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	20-30	49.33 ± 5.38	F=1.688	p=0.201
	31-40	53.55 ± 5.81		
	41 ve üzeri	53.33 ± 6.74		
Saydamlık	20-30	46.77 ± 4.35	F=2.563	p=0.093
	31-40	51.70 ± 6.00		
	41 ve üzeri	52.83 ± 8.01		
Eşitlik	20-30	53.44 ± 5.07	F=2.045	p=0.146
	31-40	58.05 ± 5.80		
	41 ve üzeri	56.00 ± 6.29		
Etkililik	20-30	47.00 ± 4.79	F=1.285	p=0.290
	31-40	49.85 ± 5.54		
	41 ve üzeri	51.16 ± 5.63		
Yeterlilik	20-30	19.77 ± 1.71	F=5.599	p=0.008
	31-40	22.45 ± 2.06		
	41 ve üzeri	21.33 ± 2.16		
Toplam Puan	20-30	211.11 ± 18.44	F=2.778	p=0.077
	31-40	230.30 ± 20.34		
	41 ve üzeri	229.00 ± 25.29		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğretim elemanlarının yaşları ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; en yüksek ortalamanın empati boyutunda 31-40 yaş grubu (53.55 ± 5.81), saydamlık boyutunda 41 ve üzeri yaş grubu (52.83 ± 8.01), eşitlik boyutunda 31-40 yaş grubu (58.05 ± 5.80), etkililik boyutunda 41 ve üzeri yaş grubu (51.16 ± 5.63), yeterlilik boyutunda 31-40 yaş grubu (22.45 ± 2.06) ve toplam puanda 31-40 yaş grubu (230.30 ± 20.34) öğretim elemanlarında olduğu görülmektedir. Empati, saydamlık, eşitlik, etkililik boyutları ve toplam puan ortalamalarının yaş ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$), yeterlilik boyutunun yaş ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 4.4.2).

Tablo 4.4.3 Öğretim Elemanlarının Medeni Durumu İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Medeni Durum	$\bar{X} \pm SD$	t testi/ p değeri	
Empati	Evli	52.63 ± 5.81	t=0.263	p=0.794
	Bekar	52.07 ± 6.49		
Saydamlık	Evli	52.40 ± 6.29	t=2.315	p=0.027
	Bekar	47.61 ± 5.20		
Eşitlik	Evli	57.45 ± 5.14	t=1.148	p=0.265
	Bekar	54.92 ± 6.89		
Etkililik	Evli	50.36 ± 4.71	t=1.472	p=0.151
	Bekar	47.61 ± 6.27		
Yeterlilik	Evli	21.63 ± 2.30	t=0.219	p=0.828
	Bekar	21.46 ± 2.25		
Toplam Puan	Evli	229.09 ± 20.14	t=1.413	p=0.167
	Bekar	218.46 ± 23.68		

Öğretim elemanlarının medeni durumu ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; evli olan öğretim elemanlarının bekar olan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamasının daha yüksek olduğu, empati eşitlik, etkililik, yeterlilik boyutları ve toplam puan ortalamalarının medeni durum ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$), saydamlık boyutunun medeni durum ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 4.4.3).

Tablo 4.4.4 Öğretim Elemanlarının Bölümleri İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Boyutları	Alt Bölümler	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	Hemşirelik	53.40 ± 6.06	F=0.895	p=0.418
	Tıbbi Bilimler	49.80 ± 3.27		
	Sosyal Bilimler	51.37 ± 6.96		
Saydamlık	Hemşirelik	51.22 ± 6.52	F=0.398	p=0.675
	Tıbbi Bilimler	50.80 ± 3.34		
	Sosyal Bilimler	48.87 ± 7.29		
Eşitlik	Hemşirelik	56.86 ± 6.34	F=0.129	p=0.879
	Tıbbi Bilimler	55.40 ± 3.50		
	Sosyal Bilimler	56.25 ± 6.27		
Etkililik	Hemşirelik	50.86 ± 5.39	F=2.655	p=0.086
	Tıbbi Bilimler	47.60 ± 3.20		
	Sosyal Bilimler	46.25 ± 5.44		
Yeterlilik	Hemşirelik	21.36 ± 2.32	F=0.456	p=0.638
	Tıbbi Bilimler	21.40 ± 2.60		
	Sosyal Bilimler	22.25 ± 1.98		
Toplam Puan	Hemşirelik	228.18 ± 24.24	F=0.560	p=0.577
	Tıbbi Bilimler	220.00 ± 7.17		
	Sosyal Bilimler	220.00 ± 20.99		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğretim elemanlarının bölümleri ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; en yüksek ortalamaya empati, saydamlık, eşitlik, etkililik boyutları ve toplam puan da hemşirelik bölümü, yeterlilik boyutunda ise sosyal bilimler bölümü öğretim elemanlarının sahip olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının bölümleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.4).

Tablo 4.4.5 Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanı İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Boyutları	Alt	Akademik Unvan	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati		Prof. Dr.	54.50 ± 4.94	F=0.914	p=0.469
		Yrd. Doç. Dr.	54.00 ± 6.27		
		Öğr. Gör.	49.14 ± 6.66		
		Okutman	54.40 ± 5.59		
		Ar. Gör.	51.81 ± 5.61		
Saydımlık		Prof. Dr.	52.50 ± 2.12	F=0.831	p=0.516
		Yrd. Doç. Dr.	53.40 ± 4.59		
		Öğr. Gör.	48.42 ± 8.92		
		Okutman	49.80 ± 6.30		
		Ar. Gör.	49.54 ± 6.15		
Eşitlik		Prof. Dr.	59.50 ± .70	F=0.582	p=0.678
		Yrd. Doç. Dr.	57.70 ± 5.35		
		Öğr. Gör.	54.14 ± 7.77		
		Okutman	57.80 ± 6.37		
		Ar. Gör.	55.81 ± 5.56		
Etkililik		Prof. Dr.	53.00 ± 4.24	F=0.599	p=0.666
		Yrd. Doç. Dr.	50.60 ± 5.33		
		Öğr. Gör.	48.00 ± 6.05		
		Okutman	47.40 ± 6.65		
		Ar. Gör.	49.27 ± 5.06		
Yeterlilik		Prof. Dr.	22.00 ± 1.41	F=3.105	p=0.068
		Yrd. Doç. Dr.	22.60 ± 1.71		
		Öğr. Gör.	20.42 ± 2.63		
		Okutman	23.40 ± 1.34		
		Ar. Gör.	20.45 ± 2.11		
Toplam Puan		Prof. Dr.	236.00 ± 12.72	F=0.882	p=0.487
		Yrd. Doç. Dr.	232.80 ± 19.17		
		Öğr. Gör.	215.14 ± 28.90		
		Okutman	227.60 ± 16.63		
		Ar. Gör.	221.45 ± 22.10		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğretim elemanlarının akademik unvanı ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; en yüksek ortalamanın empati boyutunda Prof. Dr. olan (54.50 ± 4.94),

saydamlık boyutunda Yrd. Doç. Dr. olan (53.40 ± 4.59), eşitlik boyutunda Prof. Dr. olan ($59.50 \pm .70$) , etkililik boyutunda Prof. Dr. olan (53.00 ± 4.24), yeterlilik boyutunda Okutman olan (23.40 ± 1.34) ve toplam puanda Prof. Dr. olan (236.00 ± 12.72) öğretim elemanların da olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının akademik unvanı ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.5).

Tablo 4.4.6 Öğretim Elemanı Olarak Çalışma Süreleri İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Alt Boyutları	Çalışma Süresi	$\bar{X} \pm SD$	Anova/ p değeri	
Empati	5 yıl ve daha az	50.40 ± 5.08	F=1.799	p=0.168
	6-10 yıl	52.63 ± 7.17		
	11-20 yıl	54.57 ± 5.15		
	21 yıl ve üzeri	59.00 ± 1.41		
Saydamlık	5 yıl ve daha az	47.93 ± 5.36	F=2.351	p=0.091
	6-10 yıl	51.27 ± 7.83		
	11-20 yıl	53.71 ± 3.30		
	21 yıl ve üzeri	56.50 ± 3.53		
Eşitlik	5 yıl ve daha az	54.00 ± 5.85	F=2.140	p=0.115
	6-10 yıl	57.18 ± 6.30		
	11-20 yıl	59.85 ± 4.05		
	21 yıl ve üzeri	60.00 ± .00		
Etkililik	5 yıl ve daha az	47.00 ± 5.27	F=2.333	p=0.093
	6-10 yıl	49.81 ± 5.75		
	11-20 yıl	52.57 ± 3.59		
	21 yıl ve üzeri	53.00 ± 4.24		
Yeterlilik	5 yıl ve daha az	20.46 ± 2.38	F=2.623	p=0.068
	6-10 yıl	22.14 ± 2.06		
	11-20 yıl	22.36 ± 1.57		
	21 yıl ve üzeri	23.50 ± .70		
Toplam Puan	5 yıl ve daha az	214.53 ± 18.99	F=3.030	p=0.054
	6-10 yıl	228.18 ± 25.49		
	11-20 yıl	237.14 ± 12.61		
	21 yıl ve üzeri	246.00 ± 1.41		

*Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Öğretim elemanı olarak çalışma süreleri ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; öğretim elemanlarının çalışma süreleri arttıkça ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Öğretim elemanlarının çalışma süreleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.6).

Tablo 4.4.7 Öğretim Elemanlarının Formasyon Eğitimi Alma Durumu İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Boyutları	Alt Formasyon Eğitimi	$\bar{X} \pm SD$	t testi/ p değeri	
Empati	Alan	53.80 ± 5.80	t=1.180	p=0.246
	Almayan	51.40 ± 6.05		
Saydımlık	Alan	50.93 ± 4.66	t=0.261	p=0.796
	Almayan	50.40 ± 7.38		
Eşitlik	Alan	57.73 ± 5.25	t=1.063	p=0.296
	Almayan	55.60 ± 6.29		
Etkililik	Alan	50.26 ± 5.98	t=0.869	p=0.391
	Almayan	48.65 ± 5.01		
Yeterlilik	Alan	22.00 ± 2.20	t=0.974	p=0.337
	Almayan	21.25 ± 2.29		
Toplam Puan	Alan	229.26 ± 18.29	t=0.968	p=0.340
	Almayan	222.05 ± 24.11		

Öğretim elemanlarının formasyon eğitimi alma durumu ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; formasyon eğitimi alan öğretim elemanlarının almayan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ancak formasyon eğitimi alma durumu ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.7).

Tablo 4.4.8 Öğretim Elemanlarının Eğitimde İletişimle İlgili Bir Programa Katılma Durumu İle ÖİBÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

ÖİBÖ Boyutları	Alt	Eğitimde İletişimle İlgili Bir Programa	$\bar{X} \pm SD$	t testi/ p değeri	
Empati	Katılan		54.52 ± 5.28	t=2.119	p=0.042
	Katılmayan		50.44 ± 6.07		
Saydamlık	Katılan		51.64 ± 6.98	t=0.929	p=0.359
	Katılmayan		49.66 ± 5.58		
Eşitlik	Katılan		58.00 ± 6.78	t=1.476	p=0.150
	Katılmayan		55.11 ± 4.66		
Etkililik	Katılan		49.41 ± 5.59	t=0.072	p=0.943
	Katılmayan		49.27 ± 5.43		
Yeterlilik	Katılan		22.52 ± 2.21	t=2.653	p=0.012
	Katılmayan		20.66 ± 1.94		
Toplam Puan	Katılan		230.47 ± 22.25	t=1.425	p=0.163
	Katılmayan		220.11 ± 20.74		

Öğretim elemanlarının eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılma durumu ile ÖİBÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde; eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılan öğretim elemanlarının katılmayan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, empati ve yeterlilik boyutlarının eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılma durumu ile arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır ($p < 0.05$). Saydamlık, eşitlik, etkililik boyutları ve toplam puan ortalamalarının eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılma durumu ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0.05$) (Tablo 4.4.8).

5. BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 Tartışma

Çalışmada öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirmelerine göre; minimum ve maksimum değerler dikkate alındığında öğretim elemanlarının en fazla yeterlilik (17.87 ± 3.42), en az saydamlık (39.68 ± 8.93) boyutundaki davranışları sergiledikleri ve iletişim becerilerinin orta düzeyde olduğu (180.36 ± 33.43) belirlenmiştir (Tablo 4.2.1). Keçeci ve Arslan hemşirelik öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin öğretim elemanlarını en fazla yeterlilik, en az etkililik boyutunda değerlendirdiklerini saptamışlardır [68]. Bu sonuçlara göre öğretim elemanlarının alanlarındaki bilgileri sunmada yeterli olduğu, ancak rollerinden dolayı olduklarından farklı şekilde davranış sergiledikleri söylenebilir. Ayrıca çalışmanın sonucu öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Çalışmada öğretim elemanlarının kendi değerlendirmelerine göre; minimum ve maksimum değerler dikkate alındığında kendilerini en yüksek yeterlilik (21.57 ± 2.25), en düşük etkililik (49.34 ± 5.42) boyutunda, iletişim becerilerini orta düzeyin üstünde (225.14 ± 21.81) değerlendirdikleri belirlenmiştir (Tablo 4.2.1). Keçeci ve Taşocak'ın yapmış oldukları çalışmada da öğretim elemanlarının kendilerini en yüksek yeterlik boyutunda, en düşük etkililik boyutunda değerlendirdiklerini belirlemişlerdir [17]. Bulut çalışmasında sınıf öğretmenlerinin kendilerini en yüksek yeterlik boyutunda, en düşük etkililik boyutunda değerlendirdiklerini saptamıştır [69]. Bu sonuçlara göre öğretim elemanlarının alanlarındaki bilgileri sunmada yeterli olduğu, ancak öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini ya da ne ölçüde gerçekleştiğini belirlemeye yönelik davranışlarının düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Çalışmada öğretim elemanları ve öğrencilerin ÖİBÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında empati, saydamlık, eşitlik, etkililik, yeterlilik boyutları ve toplam puan ortalamalarının arasında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0.001$) ve öğretim elemanlarının tüm boyutlarda kendilerine yönelik

görüşlerinin öğrencilerin görüşlerine göre daha iyi olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.2.1). Keçeci çalışmasında öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasında çok ileri derecede anlamlı bir farklılık olduğunu ve öğretim elemanlarının ÖİBÖ tüm boyutlarında kendilerine yönelik görüşlerinin öğrencilerin görüşlerine göre daha olumlu olduğunu saptamıştır [70]. Silkü çalışmasında öğretim elemanlarıyla öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimlerine yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ve öğretim elemanlarının öğrencilerle olan iletişimlerine ilişkin görüşlerinin, öğrencilerin öğretim elemanlarıyla olan iletişimlerine ilişkin görüşlerine göre daha olumlu olduğunu belirlemiştir [71]. Bu sonuçlara göre öğretim elemanlarının kendi iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin öğrenci görüşlerine göre daha iyi olduğu söylenebilir. Bu bulgu, sosyal biliş üzerinde benliğin etkisini açıklayan “Kendini Kayırma Eğilimi” ile açıklanabilir. Kendini kayırma eğilimi, kişinin başarıyı kendine mal etmesi, başarısızlık durumunun ise dışsal faktörlere yüklenmesini içermekte olup, bireylerin belli bir durumdaki başarı beklentilerinden kaynaklanmaktadır. Kişinin benlik kavramı tehdit altında ise ya da olumlu bir benlik imajına ulaşmak istiyorsa kendini kayırma eğilimine başvurma sıklığı da artacaktır [17,72]. Bu çalışmada öğretim elemanlarının kendi iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin öğrencilere göre daha iyi olması bu yanılığın bir sonucu olduğunu düşündürmektedir.

Çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre ÖİBÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Empati, saydamlık, eşitlik boyutları ve toplam puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyeti arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır ($p < 0.05$) (Tablo 4.3.1). Çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha olumlu olmasının nedeni, erkek öğrencilerle kız öğrencilerin öğretim elemanlarını algılayışlarının ve onlardan beklentilerinin farklı olması veya öğretim elemanlarının onlara karşı tutumunun farklı olmasından kaynaklanıyor olabileceğini düşündürmektedir.

Bu çalışmada yaş arttıkça ÖİBÖ toplam puan ortalamalarının arttığı belirlenmiş olup, ÖİBÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamalarının öğrencilerin yaşları ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p > 0.05$) (Tablo 4.3.2). Keçeci'nin hemşirelik öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada da öğrencilerin yaşları arttıkça

ÖİBÖ toplam puan ortalamalarının arttığı saptanmıştır [70]. Bu sonuçlara göre yaşın artmasıyla öğrencilerin, öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin olumlu yönde arttığı söylenebilir.

Bu çalışmada 4. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutlarına verdikleri puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve sınıf ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutlarının tamamının arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır ($p<0.05$) (Tablo 4.3.3). Bu çalışmada puan ortalamasının 4. sınıfta en yüksek olmasının nedeni, çalışmanın yapıldığı okulda 4. sınıfta halk sağlığı ve ruh sağlığı derslerinin olması ve bu derslerin hastane dışında 1. basamak sağlık hizmeti veren yerlerde (MEB'e bağlı okullarda, iş yerinde, ev ziyaretleri yaparak) uygulanıyor olmasından dolayı öğrencilerin kendilerini daha rahat ve bağımsız hissetmelerine bağlı öğretim elemanlarına yönelik görüşlerinin daha olumlu olduğunu düşündürmektedir.

Derse olan ilginin öğrencilerin öğrenmesinin daha iyi olmasını sağlamada ve sağlıklı iletişimi kurmada önemli bir özellik olduğu belirtilmektedir [70]. Çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun (%61.9) derse olan ilgisinin az ve orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.1.1). Keçeci'nin çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin % 47.4'ünün derse olan ilgisinin az ve orta düzeyde olduğu saptanmıştır [70]. Çalışma sonucunda öğrencilerin derse olan ilgilerinin daha az ve orta düzeyde olduğu söylenebilir. Çalışmamızda öğrencilerin derslere olan ilgileri arttıkça ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının arttığı ve empati, saygınlık, etkinlik, yeterlilik boyutları ve toplam puan ortalamalarının derslere olan ilgi ile arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.3.4). Keçeci'nin çalışmasında da öğrencilerin derslere olan ilgileri arttıkça ÖİBÖ toplam puan ortalamalarının arttığı belirlenmiştir [70]. Bu sonuçlara göre derse olan ilginin artmasıyla öğrencilerin, öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin olumlu yönde arttığı söylenebilir. Bu çalışma sonucuna göre öğrencilerin çoğunun derslere olan ilgilerinin orta ve az olması hemşirelik öğrencilerinin öğrenmelerinin ve iletişimlerinin olumsuz yönde olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmada öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim becerilerini değerlendirmede ÖİBÖ toplam puan ortalaması en yüksek, anneleri okur-yazar (188.50 ± 34.40) olan, babaları okur-yazar olmayanlarda (198.80 ± 25.67) bulunmuş, ancak öğrencilerin

annelerinin ve babalarının eğitim durumu ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.3.5, Tablo 4.3.6). Keçeci ve Arslan'ın hemşirelik öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada da öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumlarına göre öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinde farklılık olmadığı belirlenmiştir [68]. Bu sonuçlara göre öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumlarının öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

Kadın ve erkeğin farklı toplumsallaşma süreçlerine bağlı olarak farklı iletişim özelliklerini gösterdikleri belirtilmektedir [73]. Çalışmada empati, saygınlık, eşitlik, etkililik boyutları ve toplam puanda kadın öğretim elemanlarının, yeterlilik boyutunda ise erkek öğretim elemanlarının puan ortalamasının daha yüksek olduğu ancak öğretim elemanlarının cinsiyetleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.1). Bulut, sınıf öğretmenleriyle yaptığı çalışmasında kadın öğretmenlerin iletişim becerileri puan ortalamalarının (221.32 ± 17.75) erkek öğretmenlerinkinden daha yüksek olduğunu (218.66 ± 19.96), cinsiyet ile ÖİBÖ etkililik ve yeterlilik boyutlarının arasında farklılık olduğunu saptamıştır [69]. Güven ve Akyüz'ün öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmalarında öğretmen adaylarının ÖİBÖ tüm boyutlarında kadınların erkeklere göre iletişim becerileri puan ortalamalarının yüksek olduğu ve etkililik boyutu dışında tüm boyutların cinsiyet ile arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır [74]. Pehlivan'ın öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmasında da kız öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları puan ortalamaları (79.18), erkek öğretmen adaylarına göre (77.31) yüksek bulunmuş fakat cinsiyet ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı belirtilmiştir [75]. Bu sonuçlara göre kadınların iletişim becerilerinin erkeklere göre daha iyi olduğu söylenebilir. Ancak eğitim öğretimden sorumlu olan öğretmenlerin öğrenmeyi olumlu etkilediği kanıtlanan iyi iletişimin her iki cinsiyette de aynı olması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışma sonucunda öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin ÖİBÖ yeterlilik boyutu dışındaki tüm boyutlarda yaşa göre değişiklik göstermediği belirlenmiştir. Yeterlilik boyutunun yaş ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 4.4.2). Güven ve Akyüz çalışmalarında öğretmen adaylarının ÖİBÖ tüm boyutlarının puan ortalamalarının yaşa göre değişmediğini belirlemişlerdir [74].

Çalışmada öğretim elemanlarının yaşları ile ÖİBÖ yeterlilik boyutu arasında farklılık olması ve bu farkın 31-40 yaş grubu öğretim elemanları lehine olması bu yaş grubundaki öğretim elemanlarının kendi alanlarındaki bilgileri sunmada kendilerini daha yeterli olarak gördüklerini düşündürmektedir.

Çalışmada öğretim elemanlarının %62.9'unun evli ve %37.1'inin bekar olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.1.2). Çalışmada evli olan öğretim elemanlarının bekar olan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamasının daha yüksek olduğu, saydamlık boyutunun medeni durum ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 4.4.3). Bulut sınıf öğretmenleriyle yaptığı çalışmada öğretmenlerin medeni durumlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemiştir. Bulut'un çalışmasında, evli olmayan öğretmenlerin iletişim becerileri toplam puanları ortalamalarının, evli olan öğretmenlerden yüksek olduğu, ancak aralarında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır [69]. Çalışmamız sonucuna göre evli olan öğretim elemanlarının bekar olan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamasının daha yüksek olması evli olmanın kişiler arası iletişim becerilerinde olumlu etkiler yarattığını düşündürmekle birlikte öğretim elemanlarının medeni durumlarının ÖİBÖ saydamlık boyutu dışında iletişim becerilerine yönelik görüşlerini etkilemediğini söyleyebiliriz.

Çalışmada öğretim elemanlarının %62.9'unun hemşirelik bölümünde, %14.3'ünün tıbbi bilimlerde ve %22.9'unun sosyal bilimlerde görev yaptığı belirlenmiştir (Tablo 4.1.2). Çalışmada en yüksek ortalamaya empati, saydamlık, eşitlik, etkililik boyutları ve toplam puan da hemşirelik bölümü, yeterlilik boyutunda ise sosyal bilimler bölümü öğretim elemanlarının sahip olduğu belirlenmiş olup, öğretim elemanlarının bölümleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.4). Çalışma sonucunda öğretim elemanlarının bölümleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen hemşirelik bölümü öğretim elemanlarının ÖİBÖ yeterlilik boyutunun dışındaki tüm boyutlarda ve toplam puanda diğer bölümlerdeki öğretim elemanlarına göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olmaları ve iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha yüksek düzeyde olması, hemşireliğin doğasından kaynaklanan insan ilişkilerine yönelik bilgi ve becerilerin daha yoğun olmasından kaynaklandığını

düşündürmektedir. Yeterlilik boyutu puan ortalamasının düşük olması hemşirelik bölümündeki öğretim elemanlarının kendi alanlarındaki bilgileri sunmada diğer bölümlerdeki öğretim elemanları kadar yeterli olmadıklarını düşündürmektedir.

Çalışmada en yüksek ortalamanın empati boyutunda Prof. Dr. olan (54.50 ± 4.94), saydamlık boyutunda Yrd. Doç. Dr. olan (53.40 ± 4.59), eşitlik boyutunda Prof. Dr. olan ($59.50 \pm .70$), etkililik boyutunda Prof. Dr. olan (53.00 ± 4.24), yeterlilik boyutunda Okutman olan (23.40 ± 1.34) ve toplam puanda Prof. Dr. olan (236.00 ± 12.72) öğretim elemanların da olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının akademik unvanı ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.5). Erdeniz'in öğretim elemanlarıyla yapmış olduğu çalışmada da öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre ÖİBÖ alt boyutlarının tamamında puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı saptanmıştır [76]. Çalışmanın sonucuna göre öğretim üyelerinin (Prof. Dr., Yrd. Doç. Dr.) diğer öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin genel olarak daha iyi olduğu söylenebilir.

Çalışmada öğretim elemanlarının çalışma süreleri arttıkça ÖİBÖ toplam ve alt boyutları puan ortalamalarının da arttığı ancak, öğretim elemanlarının çalışma süreleri ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.6). Erdeniz öğretim elemanlarıyla yapmış olduğu çalışmada da öğretim elemanlarının çalışma sürelerine göre ÖİBÖ alt boyutlarının tamamının puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemiştir [76]. Çalışmanın sonucuna göre öğretim elemanlarının çalışma süreleri arttıkça iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin olumlu yönde arttığını söyleyebiliriz.

Bu çalışmada öğretim elemanlarının %42.9'unun formasyon eğitimi aldığı ve %57.1'inin formasyon eğitimi almadığı belirlenmiştir (Tablo 4.1.2). Çalışmada formasyon eğitimi alan öğretim elemanlarının almayan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamasının daha yüksek olduğu ancak formasyon eğitimi alma durumu ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.4.7). Bu çalışmanın sonucunda öğretim elemanlarının formasyon eğitimi alma durumu ile ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen formasyon eğitimi alan öğretim elemanlarının almayan

öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamalarının daha yüksek olması formasyon eğitimi almanın iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz.

Çalışmada öğretim elemanlarının %48.6'sının eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katıldığı, %51.4'ünün eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katılmadığı belirlenmiştir (Tablo 4.1.2). Çalışmada eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılan öğretim elemanlarının katılmayan öğretim elemanlarına göre ÖİBÖ toplam puan ve alt boyutları puan ortalamasının daha yüksek olduğu, empati ve yeterlilik boyutlarının eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılma durumu ile arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır ($p<0.05$) (Tablo 4.4.8). Erdem ve Gözel çalışmalarında öğretim elemanlarının eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katılma durumuna göre ÖİBÖ saydamlık boyutuna yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemiş [77] olup bu bulgu bizim çalışmamızın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Erdem ve Gözel çalışmalarında öğretim elemanlarının eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katılma durumuna göre ÖİBÖ empati boyutuna yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuş [78] olup bu bulgu bizim çalışmamız sonucuyla çelişmektedir. Bu çalışmada eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılan öğretim elemanları ile katılmayan öğretim elemanları arasında ÖİBÖ empati ve yeterlilik boyutlarında farklılık olması ve bu farkın eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılan öğretim elemanları lehine olması eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılmanın öğretim elemanlarının empati becerilerini ve kendi alanlarındaki bilgileri sunmadaki yeterliliklerini olumlu yönde etkilediğini düşündürmektedir.

5.2 Sonuç

Hemşirelik eğitimi veren öğretim elemanlarının iletişim becerilerini öğretim elemanı ve öğrenci gözüyle değerlendirerek belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmadan elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

- Öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirmelerine göre; minimum ve maksimum değerler dikkate alındığında öğretim elemanlarının en fazla yeterlilik (17.87 ± 3.42), en az saydamlık (39.68 ± 8.93) boyutundaki davranışları sergiledikleri ve iletişim becerilerinin orta düzeyde olduğu (180.36 ± 33.43),
- Öğretim elemanlarının kendi değerlendirmelerine göre; minimum ve maksimum değerler dikkate alındığında kendilerini en yüksek yeterlilik (21.57 ± 2.25), en düşük etkililik (49.34 ± 5.42) boyutunda, iletişim becerilerini orta düzeyin üstünde (225.14 ± 21.81) değerlendirdikleri,
- Öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında fark olduğu ve öğretim elemanlarının görüşlerinin öğrencilere göre daha iyi olduğu,
- Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu,
- Öğrencilerin yaşları arttıkça öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin olumlu yönde arttığı,
- 4. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu,
- Öğrencilerin derslere olan ilgileri arttıkça öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin de olumlu yönde arttığı,
- Öğrencilerin annelerinin ve babalarının eğitim durumunun öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerini etkilemediği,
- Hemşirelik bölümü öğretim elemanlarının diğer bölümlerdeki öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu,
- Kadın öğretim elemanlarının erkek öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu,
- Öğretim elemanlarının iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin ÖİBÖ yeterlilik boyutu dışındaki tüm boyutlarda yaşa göre değişiklik göstermediği,

- Evli olan öğretim elemanlarının bekar olan öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu,
- Öğretim üyelerinin (Prof. Dr., Yrd. Doç. Dr.) diğer öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin genel olarak daha iyi olduğu,
- Öğretim elemanlarının çalışma süreleri arttıkça iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin de olumlu yönde arttığı,
- Formasyon eğitimi alan öğretim elemanlarının almayan öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu,
- Eğitimde iletişimle ilgili bir programa katılan öğretim elemanlarının katılmayan öğretim elemanlarına göre iletişim becerilerine yönelik görüşlerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir.

5.3 Öneriler

Çalışmanın sonuçları doğrultusunda;

- Öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin geliştirilmesi için hizmet içi eğitimler düzenlenmesi ve buna tüm öğretim elemanlarının katılımının sağlanması,
- Çalışmaya katılan kız öğrencilerin öğretim elemanlarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin daha olumlu yöne çekilebilmesi için iletişime ilişkin tereddütlerinin neler olduğunun belirlenmesi ve kız öğrencilerle öğretim elemanlarının iletişimini arttıracak düzenlemelerin ya da etkinliklerin yapılması,
- Çalışmanın yapıldığı okuldaki 2. ve 3. sınıflardaki öğrencilerin öğretim elemanlarına karşı olan olumsuz görüşlerinin altında yatan nedenlerin ortaya çıkarılması,
- Eğitim öğretimin planlanmasında öğrenci ve öğretim elemanlarının karşılıklı görüşleri alınarak iletişimi artıracak düzenlemelerin yapılması,
- Öğrenmeyi ve sağlıklı iletişim kurmayı sağlayan, derse olan ilgiyi etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması, eğitim öğretimin planlanmasında derse olan ilgiyi artıracak düzenlemelerin yapılması,
- Formasyon eğitimi almayan öğretim elemanlarının formasyon eğitimi almalarının sağlanması,

- “Eğitimde iletişim” ile ilgili bir programa katılmayan 6đretim elemanlarının katılmasının sağlanması 6nerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Seferoğlu, S.S., “Temel kavramlar”, “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı”, 3, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 1-14, 2006.
2. Aydın, A., “Sınıf yönetimi yaklaşımları, temel kavramlar ve öğretmenin rolü”, “Sınıf Yönetimi”, 15, Pegem Akademi, Ankara, 3-14, 2012.
3. Ergin, A., Geçer, A., “Öğrenci Algılarına Göre Öğretim Elemanlarının İletişim Biçimleri”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi., 32(1), 1-28, 1999.
4. Deryakulu, D., “Eğitim Teknolojisi, İletişim, Öğrenme”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi., 24(2), 527-531, 1991.
5. Bangir, G., “Sınıf içi iletişime ilişkin öğretmen-öğrenci davranışları görüşleri ve önerileri”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.4-6, Ankara, 1997.
6. Çelikkalp, Ü., Aydın, A., Temel, M., “Bir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Aldıkları Eğitime İlişkin Görüşleri”, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi., 3(2), 2-14, 2010.
7. Ünlü, S., Özgür, G., Gümüş, B.A., “Hemşirelik Yüksekokulundaki Öğrencilerin Hemşirelik Mesleği ve Eğitimi İle İlgili Görüş ve Beklentileri”, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi., 24 (1), 43-56, 2008.
8. Sökmen, S., “Hemşirelik Yüksekokullarında eğitimi iyileştirme çalışmaları için durum değerlendirmesi”, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.5, İstanbul, 2001.
9. Taş, Ş. “Hemşirelik temel-üstü eğitim programlarının yönetimi: özel dal sertifika programları”, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.4, İstanbul, 1998.
10. Kumcağız, H., Koyuncu, S., Aydın, G., Yılmaz, A., Uzun, A., Güneştaş, İ., “Samsun Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Kuramsal ve Uygulamalı Eğitimde Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi”, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Dergisi., 22(2), 71-77, 2005.
11. Çimete, G., “Öğrenci-Öğretim Elemanı Etkileşimine Yönelik Kalitatif Bir Çalışma”, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi., 2(1), 9-17, 1998.

12. Görak, G., Varol, D., Erkman, F., “Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşire Öğretmenleri ile İlişkilerini Algılayışları ve Bu Algılayışlara Değişik Faktörlerin Etkisi” IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, s.204-209, Kıbrıs, 1997.
13. Çalışkan, N., Yeşil, R., “Eğitim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili”, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi., 6(1), 199-207, 2005.
14. Kayabaşı, Y., Akcengiz, A.S., “Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi.,(33), 86-104, 2014.
15. Erdem, R.A., “Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinden “öğrenciyle iletişim kurma” ya ilişkin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri”. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu, s.28-37, Denizli, 2016.
16. Parlak, A., Küçüköğlü, A., “Hemşirelik Öğretiminde Sınıf İkliminin Öğrenci Başarısına Etkisi”, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi., (18), 59-71, 2008.
17. Keçeci, A., Taşocak, G., “Öğretim Elemanlarının İletişim Becerileri. Bir Sağlık Yüksekokulu Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi., 2(4), 131-136, 2009.
18. Dilekmen, M., Başcı, Z., Bektaş, F., “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi., 12(2), 223-231, 2008.
19. Elkatmış, M., “The Effect of Effective Communication Courses with Written and Spoken Expression on Communication Skills of Pre-service Teachers”, Elementary Education Online., 14(4), 1341-1351, 2015.
20. Bingöl, G., Demir, A., “Amasya Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri”, Göztepe Tıp Dergisi., 26(4), 152-159, 2011.
21. Yavuz, C., Yüce, G., “Öğretim Elemanlarının İletişim Davranışlarına Yönelik Öğrenci Algı ve Beklentileri (Ordu Üniversitesi Ünye İ.İ.B.F’de Bir Araştırma)”, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi., (30), 225-240, 2010.
22. Özcan, A., “Hemşire- Hasta İlişkisi ve İletişim”, 2, Sistem Ofset Bas., 24-31, Ankara, 2006.
23. Yıldırım, Ö.B., “İletişim”, “Hemşirelikte Eleştirel Düşünme” Editör: Süheyla Altuğ Özsoy, Aydın Tuna Matbaacılık, İzmir, s.205, 2010.

24. Güçlü, N., "İletişim", "Sınıf Yönetimi", 9, Editör: Leyla Küçükahmet, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 191-218, 2007.
25. İnceoğlu, M., "Tutum algı iletişim, 5. Baskı", İyi İşler Yayıncılık ve Matbaacılık, s.167, İstanbul, 2010.
26. Cüceloğlu, D., "İletişim ve algılama", "Yeniden İnsan İnsana", 48, Remzi Kitabevi, İstanbul, s.68-76, 2013.
27. Dökmen, Ü., "İletişim", "İletişim Çatışmaları ve Empati", 54, Editör: Ayşe Başçı, Remzi Kitabevi, İstanbul, s.37-45, 2015.
28. Tunç, R., "Okul yöneticilerinin iletişim yeterliliklerinin öğretmenlerin stres düzeyleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi (Trabzon Örneği)", Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.3, Trabzon, 2015.
29. Cereci, S., "İletişim Kurmak İnsan Olmaktır", Metropol Yayınları, Ankara, 2002.
30. Selimhocaoglu, A., "İletişim ve sınıf içi iletişimin önemi", XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, s.1-7, Malatya, 2004.
31. Bakan, İ., Büyükbese, T., "Örgütsel İletişim İle İş Tatmini Unsurları Arasındaki İlişkiler: Akademik Örgütler İçin Bir Alan Araştırması", Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi., (7), 1-30, 2004.
32. Ergin, A., "Eğitimde Etkili İletişim", 7, Anı Yayıncılık, s.31-178, Ankara, 2014.
33. Yılmaz, H., "Okul yöneticilerinin kişiler arası iletişim becerilerinin okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri açısından incelenmesi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.11-18, Konya, 2015.
34. Tutar, H. , Yılmaz, M. K. ve Erdönmez, C., "Genel ve Teknik İletişim", Nobel Yayın Dağıtım, s.13, Ankara, 2003.
35. Cebeci, S., "Öğrenme ve Öğretme Süreçlerinde Dinî İletişim", İz Yayıncılık, s.35, İstanbul, 2003.
36. Güngör, N., "İletişimin anlamı, kaynağı, işleyişi", "İletişime Giriş",3, Siyasal Kitabevi, Ankara, s.30-31, 2015.
37. Baltaş, Z., Baltaş, A., "Bedenin Dili", 41, Remzi Kitapevi, s.29, İstanbul, 2007.
38. Çağdaş, A., "Anne – Baba Çocuk İletişimi", 1, Kök Yayıncılık, Ankara, 2008.
39. İnternet: Özgen, E., "İletişim ve Liderlik", <http://www.irfanerdogan.com/dergiweb2008/18/OZGEN.pdf> /

40. Karaca, M., “Sosyolojik Perspektiften İletişim”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi., 15(57), 626-648, 2016.
41. Güney S. “Davranış bilimleri”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2009.
42. Eren E. “Yönetim ve Organizasyon”, 4, Beta Yayıncılık, s.331, İstanbul, 1998.
43. Tanrıverdi, H., Adıgüzel, O., Çiftçi, M., “Sağlık Yöneticilerine Ait İletişim Becerilerinin Çalışan Performansına Etkileri: Kamu Hastanesi Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi., 1(11), 101-122, 2010.
44. Newstrom John. W. ve Davis, Kaith. A., Human Behavior at Work: Organizational Behavior.11th ed., New York: McGraw-Hill, 2002.
45. Çelik, A., “İşletmelerde kurum içi iletişimin işletme verimliliği üzerindeki etkileri: Fimka tekstil örneği”, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.16, İstanbul, 2016.
46. İnternet: Kuzu, S.T., “Eğitim-Öğretim Ortamında Etkili Sözel İletişim”, <http://yayim.meb.gov.tr>.
47. Yalçın, N., Aştı, T. “Hemşire- Hasta Etkileşimi”, İ.Ü.F.N. Hem. Derg., 19(1), 54-59, 2011.
48. İnternet: Milli Eğitim Bakanlığı “Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri-Örgüt İletişimi”
http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/
49. Zabel, R. H., Classroom Management In Context: Orchestrating Positive Learning Environments. Usa: Houghton Mifflin Company, 1996.
50. Erden, M., ” Sınıf Yönetimi”, Alkım Yayıncılık, s.16, Ankara, 2003.
51. Güçlü, N., “Sınıfta Etkili Öğrenci-Öğretmen İletişiminin Kurulması”, G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 18 (2), 61-64, 1998.
52. Gürsel, M., vd., “Sınıf Yönetimi”, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2003.
53. Deryakulu, D., “Öğretim elemanı-öğrenci arası iletişimde istenilen öğretim elemanı davranışlarının gösterilmesini engelleyen faktörler”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.7-11, Ankara, 1992.

54. Turanlı, A., Yıldırım, A., “Sınıf İçi Öğretmen Davranışlarının ve Öğrenme Ortamının Bir Öğretmenin İki Değişik Sınıfında Gösterdiği Farklılıklar”, Eğitim ve Bilim Dergisi., (118), 26-31, 2000.
55. Çetinkanat, C., “Öğretmen Adayları ve Müfettişlerin Bakış Açısından Öğretmen İletişim Becerileri”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi., (14), 209-221, 1998.
56. Bayrak, C., “Modern Eğitimde Öğretmen Profili”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi., 9(1-2), 9-16, 1999.
57. Karadağ, E., Çalışkan, N., “Interaction and Communication in the Process of Education and Shared Common Area in the Classroom”, College Student Journal, 43(1), 123 - 128, 2009.
58. Levent, B., “Sınıf öğretmenlerinin kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine etkisi”, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.73-97, Konya, 2011.
59. Keçeci, A., “Hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ve öğretim üyeleri arasındaki iletişimin transaksiyonel analiz ego durumları açısından değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, s.22-24, İstanbul, 2007.
60. Polk, J. A., “Traits of Effective Teachers. Art Education Policy Review”, Academic Research Library., 107(4), 23, 2006.
61. Taşocak, G., “Hemşirelik eğitiminin felsefi temelleri”. V. Ulusal I.Uluslararası Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, Kapadokya, 2003.
62. Atasoy, I., Sütütemiz, N., “Bir Grup Hemşirelik Son Sınıf Öğrencisinin Hemşirelik Eğitimi ile İlgili Görüşleri”, Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi., 22(2), 94-104, 2014.
63. Karaöz, S., “Hemşirelikte Klinik Öğretime Genel Bir Bakış ve Etkin Klinik Öğretim İçin Öneriler”, Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi., 5(1), 15-21, 2003.
64. Karadağ G, Uçan Ö., “Hemşirelik Eğitimi ve Kalite”, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi (Elektronik Dergi), 1 (3): 42-52, 2006.
65. Yanikkerem, E., Aycan, N., Kitapçioğlu, G., Korkmaz, A., Çalık, C., “Öğrencilerin Hemşire Eğitimcilerde Aradığı Özellikler Değerlendirme Aracının Geliştirilmesi Çalışması”, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi., 22 (1), 37-53, 2006.

66. Yetkin, A. “Öğrencilerin Hemşire Öğretimde Aradığı Özelliklerin İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi., 2(1),11-20, 1999.
67. Çetinkanat, A.C., “Öğretmenlerin İletişim Becerileri”, 3. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, s.1-10, Adana, 1997.
68. Keçeci, A., Arslan, S., “Hemşire Öğretim Elemanlarının İletişim Becerileri: Öğrenci Perspektifi”, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi., 9(1), 34-45, 2012.
69. Bulut, B.N., “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi., 2(4), 443-452, 2004.
70. Keçeci, A., “Bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü öğretim elemanlarının iletişim becerilerinin öğretim elemanı ve öğrenciler tarafından değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.3-48, İstanbul, 2002.
71. Silkü, A.H., “Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarıyla olan iletişimi ve bu konuda yönetimden beklenenler”, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2002.
72. Birinci, F., Dirik, G., “Depresif Realizm: Mutluluk ya da Nesnellik”, Türk Psikiyatri Dergisi., 21(1), 60-67, 2010.
73. König, Ç. G., “Dil ve Cins: Kadın ve Erkeklerin Dil Kullanımı”, Dilbilim Araştırmaları Dergisi., 25-36, 1992.
74. Güven, A., Akyüz, Y.M., “Öğretmen Adaylarının İletişim ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Görüşleri”, Ege Eğitim Dergisi., 1(1), 13-22, 2001.
75. Pehlivan, B. K., “Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma”, İlköğretim Online., 4 (2), 17-23, 2005.
76. Erdeniz, K.S., “Vakıf meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının iletişim becerileri”, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.
77. Erdem, R.A., Gözel, E., “Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının İletişimde Saydamlık Becerisinin Öğretim Elemanları ve 4. Sınıf Öğretmen Adayları Tarafından Değerlendirilmesi”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi., 23(1), 61-73, 2013.

78. Erdem, R.A., Gözel, E., “Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından Değerlendirilmesi”, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi., (26), 177-195, 2011.

EK 1- ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Anket Formu No:

1. BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz:

- Kız
 Erkek

2. Yaşınız:

3. Sınıfınız:

4. Derslere olan ilginiz:

- Az
 Orta
 Çok
 Çok fazla

5. Annenizin eğitim durumu

- Okur-yazar değil
 Okur-yazar
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite

6. Babanızın eğitim durumu

- Okur-yazar değil
 Okur-yazar
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite

EK 2- ÖĞRETİM ELEMANI ANKET FORMU

Anket Formu No:

1. BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz:

- Kadın
 Erkek

2. Yaşınız:

- 30 ve altı
 31-40
 41 ve üzeri

3. Medeni durumunuz:

- Evli
 Bekar

4. Öğretim elemanı olduğunuz bölüm nedir? Yazınız.....

5. Akademik ünvanınız:

- Prof. Dr.
 Doç. Dr.
 Yrd. Doç. Dr.
 Öğr. Gör.
 Okutman
 Araş. Gör.

6. Öğretim elemanı olarak çalışma süreniz:

- 5 yıl ve daha az
 6-10 yıl
 11-20 yıl
 21 yıl ve üzeri

7. Formasyon eğitimi alma durumunuz:

- Evet
 Hayır

8. “Eğitimde İletişim” ile ilgili bir programa katılma durumunuz:

- Katıldım
 Katılmadım

EK-3

Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği (ÖİBÖ)

“Aşağıda belirtilen 44 maddedeki davranışları derslerinizdeki öğretmenlerinizin hangi sıklıkta gösterdiğini düşünerek size uygun olan seçeneğin içine X işareti koyarak belirtiniz. Lütfen birden fazla seçenek işaretlemeyiniz./ Aşağıda belirtilen 44 maddedeki davranışları hangi sıklıkta gösterdiğinizi düşünerek size uygun olan seçeneğin içine X işareti koyarak belirtiniz. Lütfen birden fazla seçenek işaretlemeyiniz.”

İFADELER	Her zaman	Hemen hemen her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Çok seyrek	Hiçbir zaman
1.Türkçe'yi açık, net ve doğru kullanabilmek.						
2.Sınıfa girince öğrencilerin ayağa kalkmasını beklemek.						
3.Sınıfa girince derse başlamadan önce öğrencileri selamlayıp kısaca sohbet etmek.						
4.Sınıfta öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerine özen göstermek.						
5.Öğrenciye saygı duymak.						
6.Kendi alanındaki bilgileri sunmada yeterli olmak.						
7.Ders yaparken öğrencilerin anlayıp anlamadığına dikkat etmek.						
8.Ders yaparken öğrencilerin anlamadıkları konuları sormalarına olanak sağlamak.						
9.Öğrencilerin sorularını açık ve net bir biçimde yanıtlamak.						
10.Ders yaparken öğrencilerin katılımına olanak sağlayıcı bir ortam yaratmak.						
11.Öğrenci konuşurken onu dinlemek.						
12.Öğrencinin bir sorunu olduğunda onu anlatabilecek kadar kendisini öğrenciye yakın hissettirebilmek.						
13.Bir sorununu anlatırken öğrencinin duygularını iyi anlayabilmek.						
14.Öğrencilerinin duygularını anladığının doğru olup olmadığını kontrol etmek için anladıklarını geri iletebilmek.						
15.Öğrencilerine dostça davranabilmek.						
16.Sınıfta istediği havanın bozulmamasına özen göstermek.						
17.Öğrencilerin sınıfta istenmedik davranışlarını hoşgörü ile karşılamak.						
18.Öğrencilerin istenmedik davranışlarını sınıfın havasını bozmadan kontrol altında tutabilmek.						
19.Öğrencileri dinlerken kendini öğrencinin yerine koyup dinleyebilmek.						
20.Öğrenciyi anlayabildiğini hissettirebilmek.						
21.Öğrencinin bir sorunu olduğunda ona yardım etmeye istekli olduğunu hissettirebilmek.						
22.Öğrencinin sorunlarını kendi kendisinin çözebilmesine yardım edebilmek.						

İFADELER	Her zaman	Hemen her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Çok seyrek	Hiçbir zaman
23.Öğrenciye kendisinin üstün bir kişi olduğunu hissettirmek.						
24.Öğrenciyenazikdavranabilmek.						
25.Öğrenciye her ders ne anlatılacağını, bir ders önceden açıklamak.						
26.Ders sonunda o gün neler anlatıldığını özetlemek.						
27.Her ders sonunda dersin anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek.						
28.Her ders bir önceki derste neler öğrenildiğini kısaca kontrol etmek.						
29.Bir önceki derste anlaşılmayanları kısaca açıklamak.						
30.Öğrencileri suçlayıcı biçimde konuşmamak.						
31.Öğrencilere kendi duygularını açıklayabilmek.						
32.Sınıfta istemediği bir durumla karşılaştığında öğrencileri suçlamadan kendi duygularını açıklamak.						
33.Öğrencileri sevdiğini hissettirebilmek.						
34.Konuşurken jest ve mimiklerine, el-kol hareketlerine dikkat etmek.						
35.Sınıftabağırmadankonuşmak.						
36.Ses tonunu iyi kullanabilmek.						
37.Öğrencileri ile güler yüzlü ve sıcak bir ilişki kurabilmek.						
38. Öğrencilerin sıkıldığını fark ettiğinde konuya kısaca ara vermek.						
39.Öğrencilerlekonuşurkenüzlerinebakmak.						
40.Öğrencilerin kendisine saygı göstermesi için sert ve otoriter olmak.						
41.Öğrenciye sınava nasıl hazırlanacaklarına ilişkin bilgi vermek.						
42.Sınav sonuçlarını objektif olarak değerlendirdiğine öğrencileri inandırmak.						
43.Sınav sorularının yanıtlarını sınavdan sonra açıklamak.						
44.Her ders sonunda öğrencilere iyi günler/iyi akşamlar vb. veda etmek.						

EK-4

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı :84902927

Konu :Yrd.Doç.Dr.Ş.Dilek GÜVEN

.../.../2016

Karar Tarihi:24.10.2016

Karar No: 2016.10.09

Proje yürütücülüğünü Üniversitemiz Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr.Ş.Dilek GÜVEN'in üstlendiği "Hemşirelik Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının İletişim Becerilerinin Belirlenmesi " isimli araştırma projesi dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, projenin gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına kurumumuz üyeleri tarafından oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Filiz KILIÇ
(Başkan)

Prof. Dr. Mehmet KÖÇER
(Üye)

Prof. Dr. İlyas GÖKHAN
(Üye)

Prof. Dr. Nesimi AKTAŞ
(Üye)

Prof. Dr. Zeynep ASLAN
(Üye)

Prof. Dr. Zülfikar DURMUŞ
(Üye)

Prof. Dr. M. Dursun ERDEM
(Üye)

Prof. Dr. Fatma KARİPCİN
(Üye)

Prof. Dr. Hanife ÖZBAY
(Üye)

EK-5

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü

Sayı : 51301242-199-E.20624
Konu : Araştırma

06/10/2016

SAYIN, FATİH YERLİKAYA

İlgi: 30.09.2016 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz gereği,"Hemşirelik Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının İletişim Becerilerinin Belirlenmesi" konulu araştırmayı yüksekokulumuzda yapmanız uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmza'dır

Prof.Dr. NİMET KARATAŞ
Yüksekokul Müdürü

Adres: 2000 EVLER MAH. ZÜBEYDE HANIM CAD. 50300 NEVŞEHİR Münip TÜRKMEN
Telefon: +90 (384) 215 23 80 Faks: +90 (384) 215 23 00
Elektronik Ağ: <http://www.nevsehir.edu.tr> nevsehiruniversitesi@hs01.kep.tr
5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://ebys.nevsehir.edu.tr/sorgu/sorgula.aspx> adresinden 6OPV-DUOL-8050 kodu ile yapılabilir

EK-6

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU
BAŞKANLIĞINA

BİLGİLENDİRME FORMU

Bu araştırmada “Hemşirelik Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının İletişim Becerilerinin Belirlenmesi” incelenecektir. Bu amaçla anket formu uygulanacaktır. Çalışmanın yapılabilmesi için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul’dan yazılı izin alınmıştır.

Çalışmaya katılmanız ve doğru yanıtlar vermeniz araştırma sonuçlarının doğruluğunu etkileyecektir. Vereceğiniz cevaplar bu çalışma dışında hiçbir yerde kullanılmayacak ve gizli tutulacaktır. Bu çalışmaya katılmayı reddetme ve hiçbir neden göstermeksizin, istediğiniz zaman araştırmadan ayrılma hakkına sahipsiniz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Gönüllünün Adı – Soyadı

Açıklamayı Yapanın Adı- Soyadı

İmza

İmza

Tarih

ARAŞTIRMAYA KATILANLAR (Diğer)

ARAŞTIRMA YÜRÜTÜCÜSÜ

Adı Soyadı : İmzası :

(Adı, Soyadı, İmzası)

1-

ÖZGEÇMİŞ

Fatih YERLİKAYA 1991 yılında Kırşehir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kırşehir’de tamamladı. 2011’de kazandığı Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünden 2015 yılında mezun oldu. Aynı yıl Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalında Yüksek Lisansa ve Nevşehir Devlet Hastanesinde hemşire olarak çalışmaya başladı. Halen Nevşehir Devlet Hastanesinde hemşire olarak çalışmaya devam etmektedir.

